

Fremsat den 12. december 2018 af justitsministeren (Søren Pape Poulsen)

Forslag

til

Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland

(Seksualforbrydelser m.v.)

§ 1

I kriminallov for Grønland, lov nr. 306 af 30. april 2008, som ændret ved § 1 i lov nr. 735 af 25. juni 2014, § 4 i lov nr. 103 af 3. februar 2016 og § 2 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »samleje eller anden kønslig omgang med« til: »samleje med eller andet seksuelt forhold til«.

2. I § 74 indsættes som 2. pkt.:

»For så vidt angår samleje med eller andet seksuelt forhold til en slægtning i nedstigende linje sidestilles adoptionsforhold med biologisk slægtskab.«

3. I § 77, stk. 1, nr. 1, ændres »anden kønslig omgang eller« til: »andet seksuelt forhold,«.

4. I § 77, stk. 1, nr. 2, udgår »uden for ægteskab«, efter »tilstand« indsættes: »eller situation«, og »handlingen.« ændres til: »handlingen, eller«.

5. I § 77, stk. 1, indsættes som nr. 3:

»3) har samleje med eller andet seksuelt forhold til et barn under 12 år.«

6. I § 77, stk. 2, ændres »anden kønslig omgang« til: »andet seksuelt forhold«.

7. I § 78, stk. 1, ændres »kønslig udnyttelse« til: »seksuel udnyttelse«, og »samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med den pågældende.« ændres til: »samleje med eller andet seksuelt forhold til den pågældende.«

8. I § 78, stk. 2, ændres »tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab.« til: »arbejds-mæssige, økonomiske eller be-

handlings- eller plejemæssige afhængighed skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold.«

9. § 78, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Endvidere dømmes den, der

- 1) som ansat ved kriminalforsorgen har samleje med eller andet seksuelt forhold til en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, og som er undergivet den pågældendes myndighed,
- 2) som ansat ved politiet har samleje med eller andet seksuelt forhold til en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt, eller
- 3) som ansat ved eller tilsynsførende med døgninstitution eller opholdssted for børn og unge, psykiatrisk afdeling, døgninstitution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution har samleje med eller andet seksuelt forhold til nogen, der er optaget i institutionen.«

10. I §§ 79 og 81 ændres »kønsligt forhold« til: »seksuelt forhold«.

11. I § 79 ændres »uagtsomt« til: »uagtsomt, medmindre forholdet er omfattet af § 77, stk. 1, nr. 3«.

12. I § 80, stk. 2, udgår »adoptivbarn,«.

13. I § 81 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Ligeledes dømmes den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med eller andet seksuelt forhold til en kunde, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.«

14. § 82 affattes således:

»§ 82. For udnyttelse af en ung person dømmes den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, når gerningsmanden kend-

te den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Stk. 2. Ligeledes dømmes den, der som tilskuer overværer en forestilling som nævnt i stk. 1 med deltagelse af en person under 18 år.«

15. § 83 affattes således:

»§ 83. For rufferi dømmes den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Stk. 2. Det samme gælder den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, eller som fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand.

Stk. 3. Endvidere dømmes den, der udlejer værelse i hotel til brug for, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Stk. 4. Ligeledes dømmes den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller ved anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde.«

16. I § 84, stk. 1, ændres »uterligt forhold« til: »uanstændigt forhold«, og »eller forårsager offentlig forargelse« udgår.

17. I § 85, stk. 1, 2 og 4, ændres »utugtige« til: »pornografiske«.

18. I § 85, stk. 2, indsættes efter »vederlag«: »eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information«.

19. § 85, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film el. lign. af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.«

20. I § 85, stk. 4, indsættes efter »materialet«: », når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt«.

21. I § 93, stk. 1, nr. 5, og stk. 2, ændres »kønslig usædelighed« til: »prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden«.

§ 2

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, foretages følgende ændring:

1. I § 333, stk. 1, ændres »§§ 91, 92« til: »§§ 91-93«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. april 2019.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning**
- 2. Samleje og anden kønslig omgang**
 - 2.1. *Gældende ret*
 - 2.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 3. Seksuelt forhold til adoptivbørn**
 - 3.1. *Gældende ret*
 - 3.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 4. Voldtægt**
 - 4.1. *Gældende ret*
 - 4.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 5. Udnyttelse**
 - 5.1. *Gældende ret*
 - 5.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 6. Prostituerede under 18 år**
 - 6.1. *Gældende ret*
 - 6.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 7. Pornografiske forestillinger**
 - 7.1. *Gældende ret*
 - 7.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 8. Rufferi mv.**
 - 8.1. *Gældende ret*
 - 8.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 9. Blufærdighedskrænkelser**
 - 9.1. *Gældende ret*
 - 9.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 10. Børnepornografi**
 - 10.1. *Gældende ret*
 - 10.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 11. Menneskehandel med henblik på seksuel udnyttelse**
 - 11.1. *Gældende ret*
 - 11.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*
- 12. Bisiddere i menneskehandelssager**
 - 12.1. *Gældende ret*
 - 12.2. *Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

13. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
14. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
15. Administrative konsekvenser for borgerne
16. Miljømæssige konsekvenser
17. Forholdet til EU-retten
18. Hørte myndigheder og organisationer mv.
19. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Den grønlandske kriminallovs regler om seksualforbrydelser har som hovedformål at beskytte den enkeltes seksuelle frihed og selvbestemmelsesret. Det er derfor vigtigt, at reglerne er tidssvarende og passer til dagens samfund.

Reglerne om seksualforbrydelser findes i kriminallovens kapitel 18 og har ikke været ændret, siden loven trådte i kraft i 2010.

1.2. I Danmark blev der i 2013 – med udgangspunkt i Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser – foretaget gennemgribende ændringer af straffelovens regler om seksualforbrydelser.

Rådet for Grønlands Retsvæsen besluttede herefter på sit møde i 2013 at anbefale, at der foretages en vurdering af disse ændrings relevans for kriminalloven.

Justitsministeriet udarbejdede på den baggrund i 2014 en liste over, hvilke af disse ændringer der kunne være relevante for Grønland, og anmodede Grønlands Selvstyre om at tage stilling hertil. Listen omfattede størstedelen af ændringerne, dog ikke ændringer vedrørende bl.a. strafudmåling og forældelsesfrister.

I 2016 meddelte Grønlands Selvstyre, at man kunne tilslutte sig Justitsministeriets vurdering.

På sit møde i 2016 besluttede Rådet for Grønlands Retsvæsen, at de grønlandske regler om seksualforbrydelser i videst muligt omfang bør ligne de danske. Det gælder dog ikke, hvor særlige grønlandske forhold gør sig gældende, f.eks. som følge af at kriminalloven ikke indeholder strafferammer eller forældelsesfrister.

1.3. Nærværende lovforslag har på den baggrund til formål at gennemføre en generel revision af kriminallovens regler om seksualforbrydelser og tager navnlig udgangspunkt i de

ændringer, der blev gennemført af den danske straffelov ved lov nr. 633 af 12. juni 2013.

Lovforslaget tager dog også udgangspunkt i de ændringer af straffeloven, der blev indført ved lov nr. 319 af 28. april 2009, og som havde til formål at muliggøre dansk ratifikation af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug.

Lovforslaget indeholder følgende hovedelementer:

Det forudsættes, at begrebet ”samleje” i kriminalloven fremover også omfatter anal samleje (såvel mellem personer af forskelligt køn som personer af samme køn), og at begrebet ”anden kønslig omgang” (som i øvrigt foreslås ændret til ”andet seksuelt forhold”) fremover omfatter både forhold mellem personer af forskelligt og af samme køn. Det foreslås på den baggrund at ophæve den særlige bestemmelse om homoseksuelle forhold i kriminallovens § 82.

Det foreslås, at den gældende kriminalisering af seksuelt forhold til biologiske slægtninge i kriminallovens § 74 udvides til også at omfatte adopterede slægtninge i nedstigende linje. I konsekvens heraf foreslås det, at henvisningen til adoptivbørn udgår af den gældende bestemmelse om seksuelt forhold til adoptivbørn, stedbørn, plejebørn mv. under 18 år i kriminallovens § 80 om seksuelt forhold til børn.

Det foreslås, at voldtægtsbestemmelsen i kriminallovens § 77 udvides til at omfatte at skaffe sig seksuelt forhold ved at udnytte, at forurettede befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, og til at omfatte seksuelt forhold til børn under 12 år. I konsekvens heraf vil sidstnævnte forhold ikke længere være omfattet af kriminallovens § 79 om seksuelt forhold til børn.

Det foreslås, at det gældende forbud i kriminallovens §§ 77 og 78 mod at skaffe sig seksuelt forhold ved at udnytte forurettedes hjælpeløse tilstand eller sindssygdom eller mentale retardering og mod at skaffe sig seksuelt forhold ved groft misbrug af arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed udvides til også at omfatte seksuelt forhold inden for ægteskab.

Det foreslås, at det som noget nyt kriminaliseres at skaffe sig seksuelt forhold ved groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed.

Der foreslås en række ændringer af det gældende forbud i kriminallovens § 78, stk. 3, mod samleje mellem ansatte og beboere i visse institutioner.

Det foreslås, at der i kriminallovens § 81, som forbyder, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt, indsættes en bestemmelse om medvirken hertil.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse, hvorefter det kriminaliseres at medvirke til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt. Endvidere foreslås det kriminaliseret som tilskuer at overvære sådanne forestillinger.

Det foreslås at nyaffatte den gældende rufferibestemmelse i kriminallovens § 83, sådan at rufferi kommer til at omfatte at drive virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Forslaget indebærer navnlig, at rufferi vil omfatte ikke alene bordelprostitution, men også barprostitution, escortprostitution og gadeprostitution.

Det foreslås, at der foretages en forenkling og sproglig modernisering af kriminallovens § 84 om blufærdighedskrænkelser.

Det foreslås, at forbuddet mod besiddelse af børnepornografisk materiale i kriminallovens § 85, stk. 2, udvides til også at omfatte tilfælde, hvor en person forsætligt skaffer sig adgang til børnepornografisk materiale på internettet mv., selv om materialet ikke lagres f.eks. på den pågældendes computer, og selv om der ikke betales vederlag for at få adgang til materialet.

Det foreslås at affatte den gældende bestemmelse i kriminallovens § 85, stk. 3, om lovlig besiddelse af pornografiske billeder af 15-17-årige med den pågældendes samtykke, så det kommer til at fremgå, at bestemmelsen omfatter både fotografier og film, og at et samtykke frit kan tilbagekaldes.

Det foreslås at kriminalisere uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder i det gældende forbud i kriminallovens § 85, stk. 4, mod optagelse af pornografiske fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet.

Det foreslås, at der foretages en sproglig modernisering af kriminallovens § 93 om menneskehandel.

Endelig foreslås det, at der i den grønlandske retsplejelov indsættes en adgang til beskikkelse af en bisidder, når den forurettede har været udsat for menneskehandel.

2. Samleje og anden kønslig omgang

2.1. Gældende ret

Kriminallovens § 74 (om blodskam), § 77 (om voldtægt), § 78 (om kønslig udnyttelse), § 79 (om kønsligt forhold til børn), § 80 (om forførelse) og § 81 (om kønsligt forhold til ung person) kriminaliserer visse handlinger forbundet med samleje og anden kønslig omgang.

Samleje omfatter alene heteroseksuelt, vaginalt samleje, og kønslig omgang omfatter alene heteroseksuelle forhold. Efter kriminallovens § 82 finder §§ 77-81 dog tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn.

Som eksempler på anden kønslig omgang kan nævnes analt samleje, oralt samleje, kys mv. på kønsdele, indføring af fingre eller genstande i skeden og manipulation af lem.

2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev det forudsat i forarbejderne til loven, at begrebet "samleje" i straffeloven fremover også omfatter analt samleje (såvel mellem personer af forskelligt køn som personer af samme køn).

Det fremgår af forarbejderne til loven, at det var Straffelovrådets opfattelse, at kränkelsen af offeret ved et analt samleje kan ligestilles med den krænkelser, offeret udsættes for ved vaginalt samleje, samt at anvendelse af ordet "samleje" som samlebetegnelse for vaginalt og analt samleje var i overensstemmelse med almindelig sprogbrug. Rådet foreslog derfor, at analt samleje skulle være direkte omfattet af voldtægtsbestemmelsen – og af de øvrige strafbestemmelser om samleje – mens andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje fortsat skulle være reguleret særskilt.

Rådet foreslog i den forbindelse at slå de eksisterende bestemmelser om anden heteroseksuel kønslig omgang end samleje og kønslig omgang mellem personer af samme køn sammen til én samlet bestemmelse om andet seksuelt forhold end samleje.

Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 3.2.1 og 3.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 12-13.

2.2.2. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for udvidelsen af forståelsen af samlejebegrebet i den danske straffelov, i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland.

Det forudsættes derfor som noget nyt, at begrebet "samleje" i kriminalloven fremover også omfatter analt samleje (såvel mellem personer af forskelligt køn som personer af samme køn).

Det forudsættes endvidere som noget nyt, at begrebet "anden kønslig omgang" fremover omfatter både forhold mellem personer af forskelligt køn og samme køn. Der er ikke herved tale om nogen indholdsmæssig ændring af retstilstanden, idet det allerede følger af kriminallovens § 82, at bestemmelserne i kriminallovens §§ 77-81 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn.

Det indebærer dog, at kriminallovens § 82 bliver overflødig, og bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Der foreslås samtidig en generel sproglig modernisering af reglerne om seksualforbrydelser, således at henvisningerne i kriminalloven til "anden kønslig omgang" ændres til "andet seksuelt forhold". "Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, 3, 6-8, og 10.

3. Seksuelt forhold til adoptivbørn

3.1. Gældende ret

Efter kriminallovens § 74 dømmes for blodskam den, der har samleje eller anden kønslig omgang med en slægtning i nedstigende linje eller med sin broder eller søster.

Bestemmelsen omfatter ikke adoptivforhold, som derimod er omfattet af kriminallovens § 80, stk. 2, som kriminaliserer samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, der er gerningsmandens adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til opdragelse, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev den daværende kriminalisering af seksuelt forhold til biologiske slægtninge i nedstigende linje (dvs. børn, børnebørn osv.) i straffelovens § 210, stk. 1, udvidet til også at omfatte adopterede slægtninge i nedstigende linje (dvs. adoptivbørn, adoptivbørns børn, børns adoptivbørn osv.).

Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet fandt, at udviklingen på adoptionsområdet gør, at adoptionsforhold bør sidestilles med biologisk slægtskab, når det gælder forbuddet mod seksuelt forhold til slægtninge i nedstigende linje. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 10.2.1.1 og 10.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 43 og 45.

Kriminallovens § 74 svarer indholdsmæssigt til den tidligere bestemmelse i straffelovens § 210.

3.2.2. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for ændringen af de danske regler om seksuelt forhold til adoptivbørn, i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland.

Det foreslås derfor, at der foretages tilsvarende ændringer i kriminallovens § 74.

Det foreslås således, at forbuddet mod seksuelt forhold til biologiske slægtninge i nedstigende linje i kriminallovens § 74 udvides til også at omfatte adopterede slægtninge i nedstigende linje. Det gældende forbud mod seksuelt forhold mellem søskende vil derimod fortsat være begrænset til biologiske søskende.

I konsekvens heraf foreslås det, at henvisningen til adoptivbørn udgår af den gældende bestemmelse om seksuelt forhold til adoptivbørn, stedbørn, plejebørn mv. under 18 år i kriminallovens § 80, stk. 2.

Forslaget indebærer dermed en nykriminalisering af seksuelle forhold mellem adoptivforældre og deres adoptivbørn over 18 år, mellem forældre og deres biologiske børns adoptivbørn over 15 år samt mellem adoptivforældre og deres adoptivbørns biologiske børn eller adoptivbørn over 15 år.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 og 12.

4. Voldtægt

4.1. Gældende ret

Efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1, dømmes for voldtægt den, der tiltvinger sig samleje eller anden kønslig omgang ved vold eller trussel om vold.

Det følger af, at samlejet skal være tiltvunget, at der skal være årsagssammenhæng mellem voldsudøvelsen og samlejet. Dette krav indebærer, at samlejet er gennemført mod den forurettedes vilje.

Endvidere dømmes for voldtægt den, som uden for ægteskab skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang med en person, der befinder sig i en sådan tilstand, at den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, jf. § 77, stk. 1, nr. 2.

Endelig følger det af kriminallovens § 77, stk. 2, at den der, uden at forholdet falder ind under stk. 1, skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang ved ulovlig tvang, jf. kriminallovens § 91, ligeledes dømmes for voldtægt.

I medfør af kriminallovens § 91 dømmes for ulovlig tvang den, som ved vold eller trussel om vold, om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse for forbrydelse eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, jf. bestemmelsens nr. 1, eller som ved trussel om at anmelde eller åbenbare en forbrydelse eller om at fremsætte sande, ærerørige beskyldninger tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, for så vidt fremtvingelsen ikke kan anses tilbørligt begrundet ved det forhold, som truslen angår, jf. bestemmelsens nr. 2.

4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

4.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev voldtægtsbegrebet i straffelovens § 216 udvidet til at omfatte at skaffe sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260, eller med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen. Voldtægtsbegrebet blev endvidere udvidet til at omfatte samleje med et barn under 12 år. De nævnte handlinger var på daværende tidspunkt kriminaliseret andre steder i straffeloven. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

At skaffe sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen omfatter f.eks. bevidstløshed, stærk beruselse eller søvn. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Justitsministeriet på

baggrund af en samlet afvejning fandt, at sådanne forhold fremover burde være omfattet af voldtægtsbestemmelsen. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 3.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 13. Den tidligere gældende bestemmelse herom indeholdt i øvrigt en betingelse om, at forholdet skulle være begået uden for ægteskab. Det fremgår af forarbejderne til loven, at et flertal i Straffelovrådet ikke fandt, at det er foreneligt med en nutidig opfattelse af ægteskabet at undtage et sådant overgreb fra det straffbare område, og derfor foreslog, at betingelsen blev fjernet. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 4.2.1 og 4.2.9, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 15 og 19.

Situationer, i hvilke den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, tager navnlig sigte på tilfælde, hvor gerningsmanden har mulighed for at overrumple forurettede og begynde et samleje eller andet seksuelt forhold, uden at forurettede kan nå at reagere. I praksis vil der typisk være tale om situationer, hvor forurettede har en legitim anledning til forholdsvis intime berøringer, men hvor gerningsmanden overskrider grænsen for, hvad der er fagligt begrundet i situationen. Som eksempler på sådanne situationer kan nævnes bistand til personlig hygiejne, lægeundersøgelse og massage. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet fandt, at disse såkaldte overrumplingstilfælde har en sådan lighed med tilfælde, hvor forurettede på grund af sin tilstand ikke er i stand til at modsætte sig handlingen, at de fremover burde være omfattet af samme bestemmelse. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 4.2.3 og 4.2.9, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 16 og 19.

Baggrunden for udvidelsen af voldtægtsbegrebet til at omfatte samleje med en person under 12 år er ikke detaljeret beskrevet i lovforslaget. Det fremgår således alene, at Justitsministeriet var enig i Straffelovrådets forslag herom. Det fremgår af rådets betænkning nr. 1534/2012, s. 395, at en sådan udvidelse efter rådets opfattelse navnlig kunne opfattes som et yderligere signal om, at der er tale om en meget alvorlig forbrydelse på linje med voldtægt.

4.2.2. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for udvidelsen af den danske voldtægtsbestemmelse i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland.

Det foreslås derfor, at der foretages tilsvarende ændringer i kriminallovens § 77.

Voldtægtsbegrebet i kriminallovens § 77 omfatter – i modsætning til den tidligere gældende § 216 i straffeloven – al-

lerede uden for ægteskab at skaffe sig samleje eller anden kønslig omgang med en person, der befinder sig i en sådan tilstand, at den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, jf. stk. 1, nr. 2, samt at skaffe sig samleje eller anden kønslig omgang ved ulovlig tvang, jf. stk. 2.

Det foreslås dog, at anvendelsesområdet for § 77, stk. 1, nr. 2, udvides til at omfatte forhold begået inden for ægteskab.

Det foreslås endvidere, at anvendelsesområdet for § 77, stk. 1, nr. 2, udvides til at omfatte tilfælde, hvor forurettede befinder sig i en situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen. Efter de gældende regler kan sådanne seksuelle krænkelse alene henføres under kriminallovens § 84 om blufærdighedskrænkelser.

Det foreslås herudover, at voldtægtsbegrebet i § 77 udvides med et nyt stk. 1, nr. 3, som omfatter at have samleje eller andet seksuelt forhold med et barn under 12 år. Sådanne forhold er i dag omfattet af kriminallovens § 79 om kønsligt forhold til børn, og denne bestemmelse foreslås som følge heraf ændret, således at det fremgår, at bestemmelsen er subsidiær i forhold til den foreslåede bestemmelse i kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 3.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, 5 og 11.

5. Udnyttelse

5.1. Gældende ret

I medfør af kriminallovens § 78, stk. 1, dømmes for kønslig udnyttelse den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med den pågældende. Det samme gælder den, som ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab, jf. stk. 2.

Med udtrykket ”udnyttelse” i § 78, stk. 1, er det angivet, at samleje skal være opnået ved et misbrug af den forurettedes tilstand. At der er tale om samleje med en person, der i bestemmelsens forstand er sindssyg eller mentalt retarderet, gør således ikke i sig selv bestemmelsen anvendelig.

Det er et krav, at der foreligger en udnyttelse, men ikke som efter bestemmelsen i § 78, stk. 2, at der er tale om et groft misbrug af personens tilstand.

Efter § 78, stk. 3, dømmes endvidere den, der som ansat eller tilsynsførende ved børne- og ungdomshjem, hospital for sindslidende eller lignende institution har samleje eller an-

den kønslig omgang med nogen, der er optaget på institutionen.

Bestemmelsen blev indført med vedtagelsen af kriminalloven i 2008. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2007-08, tillæg A, s. 1659, at den svarer til den dagældende § 219 i den danske straffelov og i et vist omfang til den hidtil gældende kriminallovs § 52, stk. 1, nr. 2 (om at skaffe sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med en kvinde ved groft misbrug af afhængighed, der fulgte af, at kvinden var undergivet gerningsmandens myndighed eller forsorg eller tilsyn ifølge særlig beskikkelse).

§ 219 i straffeloven forbød på daværende tidspunkt den, der er ansat eller tilsynsførende ved fængsel, forsorgshjem, børne- eller ungdomshjem, hospital for sindslidende, institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution at have samleje med nogen, der er optaget i institutionen.

Det fremgår ikke direkte af kriminallovens § 78, stk. 3, at bestemmelsen omfatter anstalter og pensioner under kriminalforsorgen eller forsorgshjem. Dette må imidlertid antages på baggrund af ordlyden af den tidligere gældende straffelovs § 219.

Det er ikke en betingelse for at ifalde kriminalretligt ansvar efter § 78, stk. 3, at der konkret foreligger misbrug, udnyttelse eller lignende, og det er uden betydning, at den forurettede eventuelt har været den aktive part. Det er tilstrækkeligt, at ansatte eller tilsynsførende ved den pågældende institution har samleje med personer optaget på institutionen. Der henvises til forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2007-08, tillæg A, s. 1659.

5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

5.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev forbuddet i straffelovens § 218, stk. 1, mod at skaffe sig samleje ved at udnytte forurettedes sindssygdom eller mentale retardering og forbuddet i § 220 mod at skaffe sig samleje ved groft misbrug af tjenstlig eller økonomisk afhængighed udvidet til også at omfatte forhold begået inden for ægteskab. Et flertal i Straffelovrådet havde foreslået dette og anførte som begrundelse herfor, at det ikke er foreneligt med en nutidig opfattelse af ægteskabet at undtage sådanne overgreb fra det strafbare område, når de er begået inden for ægteskab. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 4.2.1 og 4.2.9, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 15 og 19. Bestemmelserne finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

Der blev endvidere foretaget en sproglig modernisering af straffelovens § 220, således at "tjenstlig" afhængighed blev ændret til "arbejdsomæssig" afhængighed.

Derudover blev det i straffelovens § 220 kriminaliseret at skaffe sig samleje (eller andet seksuelt forhold, jf. § 225) ved groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet oprindeligt havde foreslået, at bestemmelsen alene blev udvidet til at omfatte plejemæssig afhængighed. Rådet havde i den forbindelse anført, at den udvikling, der har fundet sted inden for socialsektoren for voksne, indebærer en forskydning fra, at svagt stillede personer bor på institutioner, over mod, at sådanne personer bor i egne boliger eksempelvis i mindre bofællesskaber. Udviklingen indebærer bl.a., at færre voksne med vidtgående handicap er optaget i en institution, der er omfattet af straffelovens absolutte forbud mod seksuelle forhold mellem ansatte og beboere. Justitsministeriet fandt i forlængelse af rådets forslag, at bestemmelsen endvidere burde udvides til at omfatte groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed. Justitsministeriet lagde navnlig vægt på, at der ifølge Sundhedsstyrelsen er set eksempler på, at en patient, der har været i længerevarende behandling med afhængighedsskabende lægemidler, har indledt et seksuelt forhold til den behandlende læge og senere har forklaret at have oplevet det seksuelle forhold som en betingelse for at få ordineret de afhængighedsskabende lægemidler. Med henblik på at ramme sådanne tilfælde og eventuelle andre tilfælde af tilsvarende stærk afhængighed mellem en læge eller anden behandler og en patient og tilsvarende groft misbrug fra lægens eller behandlerens side kom forslaget til bestemmelsen om groft misbrug af visse afhængighedsforhold også til at omfatte groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 4.2.5 og 4.2.9, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 18-19.

Endelig blev straffelovens § 219 om samleje mellem ansatte og personer optaget på visse institutioner udvidet.

For det første blev den gældende kriminalisering af samleje mellem ansatte eller tilsynsførende ved en af kriminalforsorgens institutioner og en indsat i den pågældende institution udvidet til at omfatte alle ansatte i kriminalforsorgen, men indskrænket til kun at gælde ansatte, som har myndighed over den pågældende indsatte. Straffelovrådet havde foreslået dette, men baggrunden herfor er ikke detaljeret beskrevet i lovforslaget. Straffelovrådet anfører dog i sin betænkning nr. 1534/2012, s. 312, at beskyttelseshensyn tilsiger, at § 219 bl.a. også skal kunne finde anvendelse, hvor en ansat ved Direktoratet for Kriminalforsorgen eller ved kriminalforsorgen i frihed i arbejdsomæssigt øjemed besøger et fængsel eller arresthus og i den forbindelse er i kontakt med indsatte. Det afgørende bør således ikke være, om den pågældende er ansat ved (eller tilsynsførende med) den pågældende institution, men om den pågældende er ansat ved krimi-

nalforsorgen og i kraft heraf er i arbejdsomæssig kontakt med en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 4.2.9, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 19. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

For det andet blev der indført et absolut forbud mod, at en ansat ved politiet har samleje med (eller andet seksuelt forhold til, jf. straffelovens § 225) en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet også havde foreslået dette og som begrundelse herfor havde anført, at selv om sandsynligheden for et frivilligt seksuelt forhold (eller for et skjult misbrug) mellem en ansat i politiet og en frihedsberøvet i politiets varetægt er ringe, er der principielt tale om, at der generelt kan være et sådant særligt stærkt afhængighedsforhold på linje med de øvrige tilfælde, der på daværende tidspunkt var omfattet af straffelovens § 219. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 4.2.4 og 4.2.9, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 17 og 19.

For det tredje blev der foretaget visse ændringer af det gældende forbud mod samleje mellem ansatte og personer optaget på visse institutioner. Der blev således foretaget en præcisering og sproglig modernisering af visse betegnelser, ligesom forsorgshjem udgik af bestemmelsen. Dette var også foreslået af Straffelovrådet. Det fremgår af forarbejderne til loven, at rådet ikke fandt, at forsorgshjem hører til bestemmelsens kerneområde. Rådet anførte i den forbindelse, at selv om der er tale om en svagt stillet persongruppe (hjemløse), er deres ophold på forsorgshjemmet som sådan alligevel karakteriseret ved en betydelig større grad af frivillighed, end når det gælder fængsler, psykiatriske afdelinger og døgninstitutioner og opholdssteder for børn og unge. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 4.2.4 og 4.2.9, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 17 og 19. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

5.2.2. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for udvidelsen af de danske bestemmelser om udnyttelse, i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland.

Det foreslås derfor, at der foretages tilsvarende ændringer i kriminallovens § 78.

Det foreslås således, at forbuddet mod at skaffe sig seksuelt forhold ved at udnytte forurettedes sindssygdom eller men-

tale retardering, jf. stk. 1, og mod at skaffe sig seksuelt forhold ved groft misbrug af arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed, jf. stk. 2, udvides til også at omfatte seksuelt forhold inden for ægteskab.

Det foreslås hernæst, at forbuddet i kriminallovens § 78, stk. 2, udvides til at omfatte at skaffe sig seksuelt forhold ved groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed. Samtidig foreslås en sproglig modernisering, således at "tjenstlig" afhængighed ændres til "arbejdsmæssig" afhængighed. Der er ikke med sidstnævnte forslag tilsigtet nogen ændring af bestemmelsens gerningsindhold.

Herudover foreslås en række ændringer af forbuddet i kriminallovens § 78, stk. 3, mod samleje mellem ansatte og beboere på visse institutioner.

Det foreslås for det første, at der indsættes en bestemmelse, som forbyder, at en ansat ved kriminalforsorgen har seksuelt forhold til en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner og er undergivet den ansattes myndighed, jf. det foreslåede stk. 3, nr. 1.

Som det fremgår under pkt. 5.1, må det antages, at § 78, stk. 3, allerede i dag omfatter anstalter og pensioner under kriminalforsorgen i Grønland, selvom det ikke specifikt fremgår af bestemmelsen. Med den foreslåede lovændring kommer dette til at fremgå direkte af bestemmelsen. Samtidig udvides bestemmelsen til at omfatte ansatte i hele kriminalforsorgen, men begrænses til gengæld til at omfatte ansatte, der har myndighed over den indsatte.

Det foreslås for det andet, at det som noget nyt kriminaliseres, at en ansat ved politiet har seksuelt forhold til en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt, jf. det foreslåede stk. 3, nr. 2.

Det foreslås for det tredje, at der foretages en modernisering af det gældende forbud mod samleje eller anden kønslig omgang mellem en ansat eller tilsynsførende ved børne- og ungdomshjem, hospital for sindslidende eller lignende institution, jf. det foreslåede stk. 3, nr. 3. Det foreslås i den forbindelse, at bestemmelsen ændres, så det specifikt fremgår, at ansatte ved døgninstitutioner for personer med vidtgående psykiske handicap er omfattet. Det foreslås endvidere, at forsorgshjem udgår af bestemmelsen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7-9.

6. Prostituerede under 18 år

6.1. Gældende ret

6.1.1. Efter kriminallovens § 81 dømmes for kønsligt forhold til en ung person mod betaling den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Udtrykket "kunde" indebærer, at anvendelsesområdet er begrænset til tilfælde, hvor den mindreåriges seksuelle ydelser leveres mod betaling eller løfte om betaling. Det er uden betydning, om det er kunden selv eller en tredjemand, der betaler. Det er også uden betydning, om kundens modydelse er penge, men modydelsen skal kunne gøres op i penge.

Bestemmelsen omfatter imidlertid også tilfælde, hvor den mindreårige kun i enkeltstående tilfælde modtager betaling for en seksuel ydelse.

Betaler en person, som har seksuelt samkvem med en person under 18 år, f.eks. for den mindreåriges bolig, mad, tøj mv., vil den pågældende normalt ikke af den grund kunne karakteriseres som "kunde". En konkret vurdering af sagens omstændigheder i øvrigt kan dog naturligvis føre til, at den pågældende må karakteriseres som "kunde".

Ved vurderingen af om der er tale om et "kundeforhold", vil det tillige kunne indgå, under hvilke omstændigheder aftalen indgås, eksempelvis om aftalen om et seksuelt forhold etableres på gaden, på et værtshus eller en bar eller umiddelbart efter parternes møde, og om forholdet er begrænset til den seksuelle kontakt, uden at parterne i øvrigt omgås.

Kunden vil kunne pådrage sig et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse, selv om kunden selv er under 18 år (men er fyldt 15 år, jf. kriminallovens § 16).

Der henvises til forarbejderne til § 81, jf. Folketingstidende 2007-08, tillæg A, s. 1659.

6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

6.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev der indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde. Det eksisterende forbud i § 223 a mod som kunde at have samleje mod betaling eller løfte om betaling med en person under 18 år blev videreført som en ny § 224, stk. 2. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225.

Lovændringen havde baggrund i et forslag fra Straffelovrådet. Rådet anførte i sin betænkning nr. 1534/2012, s. 537, at den dagældende § 228, stk. 2, i straffeloven allerede indeholdt særlige regler om medvirken til, at en person under 21 år deltager i prostitution, mens det var (og stadig er) kriminaliseret som menneskehandel, jf. § 262 a, stk. 2, at rekruttere, transportere, overføre, huse eller efterfølgende modtage en person under 18 år med henblik på udnyttelse af den pågældende ved prostitution. Rådet anførte endvidere, at i det omfang § 228, stk. 2, eller § 262 a, stk. 2, ikke måtte dække forholdet, ville medvirken til, at en person under 18 år deltager i prostitution, kunne være strafbar som medvirken til en kundes seksuelle forhold til en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling, jf. den dagældende bestemmelse i straffelovens § 223 a.

Ifølge rådet omfattede straffelovens § 262 a, stk. 2, om menneskehandel formentlig i praksis enhver medvirken til, at en person under 18 år deltager i prostitution med henblik på udnyttelse af den pågældende.

Med henblik på at ramme medvirken til, at en person under 18 år deltager i prostitution, som ikke sker med henblik på udnyttelse af den pågældende, foreslog Straffelovrådet en ny bestemmelse om straf for den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Rådet foreslog, at bestemmelsen blev formuleret parallelt med straffelovens § 235 a, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden. Bestemmelsen skulle dermed i moderniseret form og for så vidt angår personer under 18 år videreføre de dele af straffelovens § 228, stk. 2, der angår personer under 21 år, og som ikke er omfattet af straffelovens § 262 a, stk. 2, om menneskehandel.

Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 7.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 35-36.

6.2.2. I medfør af den danske straffelovs § 228 kan overtrædelse af visse af bestemmelserne i straffelovens kapitel om seksualforbrydelser, der som følge af gerningsmandens ukendskab til forurettedes tilstand eller alder ikke kan tilregnes gerningsmanden som forsætlig, straffes med en forholdsmæssig mindre straf, hvis gerningsmanden dog har handlet uagtsomt.

Ved ændringen af straffeloven i 2013 blev den dagældende bestemmelse om uagtsomhed i straffelovens § 226 videreført med visse ændringer i § 228 og blev i den forbindelse udvidet til bl.a. at omfatte overtrædelser af den nye § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet fandt, at kriminaliseringen af uagtsomhed i forhold til, om en person er under 18 år, burde opretholdes for så vidt angår bestemmelser, som særligt tilsigter at beskytte personer under 18 år mod seksuelt misbrug eller udnyttelse. Det gjaldt bestemmelserne om seksuelt forhold til stedbarn, plejebarn mv. og om groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed, om seksuelt forhold mod betaling eller løfte om betaling samt om optagelse af pornografiske fotografier eller film med henblik på udbredelse, der allerede på daværende tidspunkt var omfattet af uagtsomhedsbestemmelsen.

Efter Straffelovrådets opfattelse gjorde samme hensyn sig endvidere gældende i forhold til medvirken til, at en person under 18 år har seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling, og rådet foreslog derfor at udvide kriminaliseringen af uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder til også at omfatte disse forbrydelser.

Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 10.2.2.2 og 10.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 44-45.

6.2.3. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for udvidelsen af de danske bestemmelser om seksuelt forhold til en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling, i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland.

Det foreslås således, at der indsættes et nyt stk. 2 i kriminallovens § 81, som forbyder medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Det foreslås i den forbindelse, at der – i lighed med, hvad der gælder efter straffeloven – også kan ske domfældelse, såfremt den pågældende har handlet uagtsomt med hensyn til forurettedes alder. Det bemærkes i den forbindelse, at kriminallovens § 81 allerede kriminaliserer kundens uagtsomhed i forhold til forurettedes alder i forbindelse med seksuelt forhold til en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling.

Bestemmelsen i straffelovens § 228 om, at der i uagtsomhedstilfælde skal udmåles en forholdsmæssig mindre straf, medtages dog ikke henset til de særlige regler, der gælder om fastsættelse af foranstaltninger i kriminalloven.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 13.

7. Pornografiske forestillinger

7.1. Gældende ret

Kriminallovens kapitel 18 indeholder ikke en selvstændig kriminalisering af medvirken til, at et barn deltager i en pornografisk optræden, eller af som tilskuer at overvære en sådan forestilling.

Kriminallovens kapitel om seksualforbrydelser indeholder dog bestemmelser, der i et vist omfang må antages at dække disse forhold. Kriminallovens § 83 om rufferi indeholder således en kriminalisering af en række handlinger forbundet med andres erhverv ved kønslig usædelighed, mens kriminallovens § 94 om menneskehandel indeholder en bestemmelse om medvirken til udnyttelse af en person under 18 år til prostitution. Derudover indeholder kriminallovens § 91 en bestemmelse om ulovlig tvang.

Endelig kan nævnes, at kriminallovens § 84 om blufærdighedskrænkelser kriminaliserer den, der ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller forårsager offentlig forargelse.

7.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

7.2.1. Ved lov nr. 319 af 28. april 2009 fik den danske straffelov en ny § 235 a (nu med visse ændringer § 227), der kriminaliserede rekruttering og medvirken til, at et barn deltager i en utugtig optræden, jf. stk. 1, samt overværelse af en sådan forestilling som tilskuer, jf. stk. 2. Bestemmelsen blev indsat med henblik på at opfylde artikel 21 i Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug og dermed muliggøre dansk ratifikation af konventionen. Danmark har ratificeret konventionen med territorielt forbehold for Grønland (og Færøerne).

Konventionens artikel 21 forpligter medlemsstaterne til at kriminalisere at rekruttere et barn til at deltage i en pornografisk forestilling eller få et barn til at deltage i en sådan forestilling, at tvinge et barn til at deltage i en pornografisk forestilling eller tjene på eller på anden måde udnytte et barn til sådanne formål, eller bevidst at overvære pornografiske forestillinger, der involverer deltagelse af børn. Det fremgår af pkt. 147 i den forklarende rapport til konventionen, at den nærmere definition af udtrykket ”pornografisk forestilling” er overladt til de enkelte deltagende stater, og at der i den forbindelse bl.a. kan lægges vægt på forholdets offentlige eller private og erhvervsmæssige eller ikke-erhvervsmæssige karakter. Det anføres dog samtidig, at bestemmelsen navnlig har til formål at ramme organiserede ”live”-optrædere af børn, der udfører en tydelig seksuel handling, og af pkt. 143 i den forklarende rapport fremgår, at man ved den nedre afgrænsning af ”en tydelig seksuel handling” i det mindste

skal lade utugtig udstilling af et barns kønsdele være omfattet af kriminaliseringen.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at de dagældende bestemmelser i straffelovens § 228 om rufferi, § 229, stk. 1, om den, der fremmer kønslig usædelighed og § 262 a, stk. 2, om menneskehandel allerede omfattede tilfælde, hvor en person f.eks. rekrutterer, tvinger eller udnytter et barn til at deltage i en pornografisk forestilling, men at det kun gjaldt i de grovere tilfælde, hvor den pornografiske forestilling havde karakter af ”kønslig usædelighed”, herunder f.eks. hvis det optrædende barn indgik i et seksuelt forhold til andre. Hertil kom bl.a. straffelovens § 260 om ulovlig tvang.

Det fremgår endvidere, at straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser ville kunne anvendes i visse af de situationer, der er nævnt i konventionens artikel 21, bl.a. afhængigt af, om der var givet et (gyldigt) samtykke fra barnet. Straffelovens § 232 ville derimod f.eks. næppe kunne anvendes som straffehjemmel over for den enkelte tilskuer i en større forsamling, der overværer, at en 17-årig frivilligt optræder pornografisk, f.eks. i et striptease-show.

Der henvises til Folketingstidende 2008-09, tillæg A, s. 2449-2450.

7.2.2. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev den dagældende bestemmelse om uagtsomhed i straffelovens § 226 videreført med visse ændringer i § 228 og i den forbindelse udvidet til bl.a. at omfatte overtrædelser af § 227, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet fandt, at kriminaliseringen af uagtsomhed i forhold til, om en person er under 18 år, burde opretholdes for så vidt angår bestemmelser, som særligt tilsigter at beskytte personer under 18 år mod seksuelt misbrug eller udnyttelse. Efter rådets opfattelse gjorde samme hensyn sig gældende i forhold til medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 10.2.2.2 og 10.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 44-45.

7.2.3. Det er Justitsministeriets opfattelse, at der som led i den generelle modernisering af kriminallovens bestemmelser om seksualforbrydelser bør foretages en kriminalisering af de handlinger, som er omfattet af den danske straffelovs § 227.

Det foreslås derfor, at der indsættes en bestemmelse i kriminallovens § 82, hvorefter det kriminaliseres at medvirke til,

at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, jf. stk. 1, og at overvære sådanne forestillinger som tilskuer, jf. stk. 2.

Bestemmelsen er endvidere – sammen med den nedenfor under pkt. 10.2.3 foreslåede bestemmelse om beskueelse af børneporno på internettet – en forudsætning for, at Grønland kan tiltræde Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug på et senere tidspunkt, såfremt dette måtte blive aktuelt.

Det foreslås i øvrigt, at der – i lighed med, hvad der gælder efter straffeloven – også kan ske domfældelse, såfremt den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, jf. § 82, stk. 1, har handlet uagtsomt med hensyn til forurettedes alder.

Bestemmelsen i straffelovens § 228 om, at der i uagtsomhedstilfælde skal udmåles en forholdsmæssig mindre straf, medtages dog ikke henset til de særlige regler, der gælder om fastsættelse af foranstaltninger i kriminalloven.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 14.

8. Rufferi mv.

8.1. Gældende ret

8.1.1. Kriminallovens § 83 om rufferi kriminaliserer forskellige handlinger med tilknytning til ”kønslig usædelighed”, hvorimod kønslig usædelighed som sådan ikke er kriminaliseret. Kønslig usædelighed i bestemmelsens forstand skal forstås som prostitution eller lignende.

Efter kriminallovens § 83, stk. 1, dømmes for rufferi den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det eller
- 3) holder bordel.

I stk. 1, nr. 1 og 2, er det et krav, at den virksomhed, der udøves, skal forlede nogen til prostitution eller afholde nogen fra at opgive prostitution. Der skal således være tale om en art ”udnyttelse”. Det beror på en konkret vurdering, om virksomheden har en sådan karakter. Der sondres mellem at ”søge fortjeneste”, der må forstås som omfattende også mere enkeltstående tilfælde, og ”erhverv”, der må forstås som et krav om en mere regelmæssig virksomhed.

Rufferi kan for det tredje bestå i at ”holde bordel”, jf. stk. 1, nr. 3. Et bordel er et sted, hvor der er personer til stede, som mod betaling har seksuelt forhold til kunder. Det er således en betingelse, at der findes bestemte lokaliteter, hvor aktiviteten foregår. Det er endvidere en betingelse (jf. kravet om at ”holde” bordel), at gerningsmanden har en økonomisk interesse i virksomheden.

For rufferi dømmes endvidere efter § 83, stk. 2, tre yderligere forhold, hvoraf de to er begrænset til personer under 21 år.

For det første dømmes den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed. Dette omfatter enhver medvirken til, at en person under 21 år søger erhverv ved kønslig usædelighed, herunder fortsætter med at drive erhverv med kønslig usædelighed.

For det andet dømmes den, der medvirker til en befordring ud af Grønland af en person under 21 år, for at denne andetsteds skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed.

For det tredje dømmes den, der medvirker til en befordring ud Grønland af en person, for at denne andetsteds skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, hvis den pågældende er uvidende om formålet. ”Andetsteds” forstås i begge de nævnte tilfælde som andre steder i riget (Danmark og Færøerne) samt udlandet.

Efter § 83, stk. 3, dømmes den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed.

Endelig dømmes efter § 83, stk. 4, den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til erhvervsmæssig utugt. Det er et krav, at den erhvervsmæssige utugt (men ikke nødvendigvis udlejningen af værelser hertil) foregår som en mere regelmæssig virksomhed.

8.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

8.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev de dagældende bestemmelser i straffelovens § 228 om rufferi og § 229 om mellemmandsvirksomhed mv. ved prostitution, som indholdsmæssigt svarede til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 83, ophævet og affattet i to nye bestemmelser (§ 233 og § 233 a).

Den nye bestemmelse i straffelovens § 233, stk. 1, om rufferi kriminaliserer den, der driver virksomhed med, at en an-

den mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Lovændringen havde baggrund i et forslag fra Straffelovrådet. Det fremgår af forarbejderne til loven, at rådet fandt, at prostitutionsvirksomhed ud over, at en prostitueret driver sin egen virksomhed, alene bør kunne være lovligt organiseret som et ligeværdigt fællesskab mellem flere prostituerede. Rådet fandt således, at der ved andre organiseringsformer er for stor risiko for udnyttelse af de prostituerede. Rådet foreslog i den forbindelse, at bestemmelsen skulle finde anvendelse uden hensyn til, om der er tale om f.eks. bordelprostitution, barprostitution, escortprostitution eller gadeprostitution. For alle prostitutionsformer gælder, at der kan være en bagmand, som organiserer virksomheden, og det er denne bagmand, der rammes af den foreslåede nye straffestemmelse.

Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 7.2.2.2 og 7.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 32 og 35-36.

Den nye § 233, stk. 2, kriminaliserer den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, eller som fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand. Om baggrunden for bestemmelsen fremgår det af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet fandt, at mest talte for, at det – også selv om der hverken foreligger tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning – fortsat burde være strafbart at udnytte en andens erhvervsmæssige prostitution ved mere varigt at modtage en andel af den prostitueredes indtjening, uden at modtageren har et retligt eller naturligt krav herpå. Rådet foreslog endvidere, at der ved siden af de foreslåede straffestemmelser om at drive virksomhed med andres prostitution og om udnyttelse i øvrigt af en andens erhverv ved prostitution ikke opretholdtes en særskilt kriminalisering af mellemmandsvirksomhed.

Justitsministeriet var generelt enig i rådets overvejelser og forslag, men fandt dog ikke grundlag for at ophæve kriminaliseringen af mellemmandsvirksomhed, da det efter ministeriets opfattelse ville kunne sende et forkert signal.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 7.2.2.3, 7.2.2.4 og 7.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 32 og 35-36.

Den nye § 233, stk. 3, kriminaliserer udleje af værelse i hotel til brug for, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling

eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet fandt, at behovet for denne kriminalisering af udlejning af værelser til sædvanlig pris til erhvervsmæssig prostitution efter rådets opfattelse ikke var stort. Udlejning af værelser til prostitution til en uforholdsmæssig høj pris ville være omfattet af den strengere straffestemmelse, som rådet foreslog opretholdt, om udnyttelse af en andens erhverv ved prostitution. En afkriminalisering ville imidlertid efter rådets opfattelse give mulighed for, at hotelvirksomhed særligt indrettes med henblik på systematisk udlejning (til sædvanlig pris i anden sammenhæng) af værelser til erhvervsmæssig prostitution. Rådet fandt på denne baggrund ikke tilstrækkeligt grundlag for at foreslå at ophæve den gældende straffestemmelse.

Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 7.2.2.4 og 7.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 33 og 35-36.

Den nye § 233 a kriminaliserer den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller ved anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet overvejede, om der var behov for at opretholde en sådan særskilt kriminalisering af at forlede nogen til prostitution uden forsæt til udnyttelse. Rådet anførte, at for at være omfattet af den gældende bestemmelse herom skulle gerningsmanden på den ene side "forlede" nogen, dvs. anvende falske foregivender eller lignende utilbørlig fremgangsmåde, og på den anden side måtte det ikke ske med henblik på, at gerningsmanden eller tredjemand opnår et økonomisk udbytte, idet der i så fald i praksis vil være tale om menneskehandel, som er en væsentligt alvorligere forbrydelse. Rådet fandt, at bestemmelsen formentlig uden skade ville kunne ophæves som overflødig i praksis, men fandt ikke tilstrækkeligt grundlag for at stille forslag herom. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 7.2.2.5 og 7.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 33 og 35-36.

8.2.2. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for nyaffattelsen af de danske bestemmelser om rufferi mv., i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland.

Det foreslås således, at kriminallovens § 83 om rufferi mv. nyaffattes i overensstemmelse med straffelovens §§ 233 og 233 a.

Det foreslås således, at der indsættes en bestemmelse i kriminallovens § 83, stk. 1, som kriminaliserer den, der driver

virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, hvad end der er tale om bordeldrift eller andet.

Det foreslås endvidere, at det gældende forbud mod i øvrigt at udnytte, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, eller at fremme at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, videreføres i § 83, stk. 2.

Det foreslås samtidig at opretholde den gældende særskilte kriminalisering af at udleje et værelse i hotel til erhvervsmæssig prostitution i § 83, stk. 3.

Det foreslås endelig i moderniseret form at videreføre det gældende forbud mod at forlede nogen til prostitution i § 83, stk. 4, således at det fremover kriminaliseres ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller ved anden utilbørlig fremgangsmåde at formå en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 15.

9. Blufærdighedskrænkelse

9.1. Gældende ret

I medfør af kriminallovens § 84, stk. 1, dømmes for blufærdighedskrænkelse den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller forårsager offentlig forargelse. Det samme gælder efter stk. 2 den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år.

Bestemmelsen fungerer i realiteten som en opsamlingsbestemmelse, der kan bringes i anvendelse på seksuelle handlinger, som ikke er omfattet af de øvrige bestemmelser i kriminallovens kapitel 18, men som dog findes at burde kunne mødes med foranstaltninger.

9.2. Lovforslagets udformning

9.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev der foretaget en sproglig modernisering og forenkling af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse, som i sin daværende affattelse indholdsmæssigt svarede til kriminallovens § 84, stk. 1. Ved lovændringen blev "uterligt forhold" ændret til "uanstændigt forhold", mens henvisningen til "eller giver offentlig forargelse" udgik. Lovændringen fulgte et forslag fra Straffelovrådet. Straffelovrådet anførte som begrundelse herfor i sin betænkning nr. 1534/2012, s.

595-596, bl.a., at begrebet "uterligt forhold" er sprogligt forældet, og at henvisningen til "eller giver offentlig forargelse" er overflødig, idet der er tale om en delmængde af de forhold, der allerede er omfattet af udtrykket "krænker blufærdigheden".

Som følge af, at straffelovens § 216 om voldtægt kom til at omfatte udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, jf. pkt. 4.2.1 ovenfor, vil sådanne forhold ikke længere være omfattet af § 232.

9.2.2. Det er Justitsministeriets opfattelse, at der som led i den generelle modernisering af kriminallovens bestemmelser om seksualforbrydelser bør foretages en lignende modernisering og sproglig forenkling af kriminallovens § 84, stk. 1.

Det foreslås således, at "uterligt forhold" ændres til "uanstændigt forhold", og at "forårsager offentlig forargelse" udgår af bestemmelsen.

Det bemærkes endvidere, som anført i pkt. 4.2.2, at opnåelse af et seksuelt forhold ved udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, fremover vil være omfattet af kriminallovens § 77 om voldtægt, hvilket indebærer en tilsvarende indskrænkning af anvendelsesområdet for § 84, stk. 1.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 16.

10. Børnepornografi

10.1. Gældende ret

Efter kriminallovens § 85, stk. 1, dømmes for børnepornografi den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år.

Udtrykket "utugtige fotografier, film, andre utugtige visuelle gengivelser el.lign." omfatter også såkaldt fiktiv børnepornografi som f.eks. computergenererede billeder med børnepornografisk indhold. Uden for anvendelsesområdet falder materiale, hvor det utugtige indhold alene er gengivet i skriftform.

Med udtrykket "utugtige" sigtes bl.a. til billeder, der viser et barn, der deltager i kønsligt forhold, eller et barn, over for hvem der i øvrigt i forbindelse med optagelsen må antages at være foretaget en groft krænkende handling, f.eks. ved at anvende barnet som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. Almindelige billeder af

nøgne børn, eksempelvis under leg på stranden, falder uden for området af den foreslåede bestemmelse.

Henvisningen til ”personer under 18 år” skal forstås på den måde, at dette element i gerningsindholdet er opfyldt, hvis den pågældende fremtræder som yngre end 18 år, medmindre gerningsmanden beviser, at den pågældende faktisk var fyldt 18 år.

Ordet ”udbreder” er en samlet betegnelse for de handlinger, der er kriminaliseret. Formuleringen omfatter enhver form for udbredelse, herunder eksport, distribution, transmission mv. Produktion af fiktivt børnepornografisk materiale med henblik på udbredelse vil være strafbart som forsøg.

Efter § 85, stk. 2, dømmes ligeledes den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år. Bestemmelsen omfatter dog ikke besiddelse af utugtige billeder af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende har givet sit samtykke til besiddelsen, jf. § 85, stk. 3. Almindelige nøgenbilleder af børn vil derimod efter det anførte falde helt uden for det strafbare område, da sådanne billeder ikke omfattes af udtrykket ”utugtige”.

Ved betragtning af tv-udsendelser eller billeder, der overføres fra en database til egen computerskærm, vil billedet ikke kunne siges at være i betragterens besiddelse. Er der derimod tale om, at billedet lagres, således at den pågældende selv kan kalde billedet frem igen, må materialet anses for at være i vedkommendes besiddelse.

Bestemmelsen omfatter tillige det forhold, at en person mod vederlag gør sig bekendt med de former for børnepornografisk materiale, der er nævnt i bestemmelsen. Kriminaliseringen af besiddelsen omfatter således også tilfælde, hvor en person – selv om der ikke er tale om egentlig besiddelse – mod vederlag gør sig bekendt med børnepornografiske fremstillinger. De mere tilfældighedsprægede situationer, hvor internetbrugere kommer ind på særlige områder, hvor der måtte være gratis adgang til børnepornografi, falder uden for bestemmelsen. Det nævnte ”vederlag” omfatter enhver form for modydelse, herunder at der byttes med andre ydelser. Det er uden betydning, på hvilken måde vederlaget erlægges, herunder om betalingen f.eks. formidles via en internetudbyder eller sker direkte til indehaveren af en hjemmeside med børnepornografisk materiale.

Endvidere dømmes efter § 85, stk. 4, den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet.

Bestemmelsen forudsætter, at personen under 18 år er klar over, at utugtige fotografier mv. optages. Skjult fotografering eller optagelse hører under § 84 (blufærdighedskrænkelser) eller § 94, stk. 1, nr. 4 (fotografering af personer på ikke frit tilgængeligt sted).

Optagelserne skal for at være omfattet af bestemmelsen indeholde utugtige billeder. Hermed menes billeder, der viser samleje eller samlejelignende forhold. Endvidere er optagelser omfattet, hvis der i øvrigt i forbindelse med optagelsen må antages at være foretaget en groft krænkende handling, f.eks. ved at personen er blevet anvendt som model for fotografering af kønsdele eller af seksuelt prægede berøringer.

Den kriminelle handling omfatter optagelse af ”utugtige fotografier, film eller lignende”. Begrebet ”eller lignende” omfatter andre billedtransmissioner, f.eks. billeder til direkte transmission, uden at der sker lagring.

Anvendelse af personer under 15 år som pornomodeller kan endvidere være omfattet af § 79 (samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år).

Der henvises til forarbejderne til § 85, jf. Folketingstidende 2007-08, tillæg A, s. 1660-1661.

10.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

10.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev der foretaget en sproglig modernisering af straffelovens § 235 om børnepornografi, således at ”utugtige” blev ændret til ”pornografiske”. Der var ikke med denne sproglige modernisering tilsigtet nogen ændringer af bestemmelse-ernes gerningsindhold.

Endvidere blev straffelovens § 235, stk. 3, om straffrihed for besiddelse af utugtige billeder af en person, der er fyldt 15 år, som har givet samtykke til besiddelsen, udvidet til at omfatte både fotografier og film. Det fremgår af forarbejderne til loven, at Straffelovrådet bl.a. anførte, at det er mindre alvorligt at besidde enkeltstående pornografiske fotografier af en 15-årig end at besidde en egentlig pornofilm med den pågældende. Rådet fandt imidlertid, at en sondring mellem stillbilleder og levende billeder, herunder kortvarige filmklip, bl.a. i lyset af den teknologiske udvikling ikke længere er hensigtsmæssig.

I den forbindelse blev betegnelsen ”har givet sit samtykke til” ændret til ”samtykker til”. Det var hermed hensigten at gøre det klart, at et samtykke til besiddelse frit kan tilbagekaldes med den virkning, at fortsat besiddelse ikke længere er straffri efter undtagelsesbestemmelsen.

Justitsministeriet var enig Straffelovrådets overvejelser og forslag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 8.2.4 og 8.2.6, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 38-39.

Kriminallovens § 85 svarer til den tidligere affattelse af straffelovens §§ 226 og 235.

10.2.2. Ved lov nr. 319 af 28. april 2009 blev den danske straffelovs § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografisk materiale udvidet til også at omfatte tilfælde, hvor en person forsætligt skaffer sig adgang til børnepornografisk materiale på internettet mv., selv om materialet ikke lagres f.eks. på den pågældendes computer, og selv om der ikke betales vederlag for at få adgang til materialet.

Loven havde til formål at muliggøre dansk ratifikation af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug. Efter konventionens artikel 20, stk. 1, litra f, skal staterne som udgangspunkt sikre, at det er strafbart forsætligt ved hjælp af informations- og kommunikationsteknologi at skaffe sig adgang til børnepornografi. I Danmark havde spørgsmålet om kriminalisering af beskudelse af internetporno dog været overvejet før tiltrædelsen af konventionen. Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet (Brydensholt-udvalget) anførte herom i delbetænkning nr. 1377/1999 om børnepornografi og IT-efterforskning, side 58 f., bl.a., at børnepornografisk materiale på internettet i en række tilfælde ikke vil blive lagret/downloadet, idet den pågældende bruger af internettet blot kan gå ind på særlige områder med børnepornografi (hjemmesider mv.). Udvalget fandt på denne baggrund, at det kunne virke utilstrækkeligt at holde en benyttelsesform, der i vidt omfang har afløst fysisk besiddelse, uden for det kriminaliserede område. Der henvises til Folketingstidende 2008-09, tillæg A, s. 2448.

10.2.3. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for ændringen og udvidelsen af de danske bestemmelser om børnepornografi i henholdsvis 2009 og 2013, i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland.

Det foreslås således, at der foretages en sproglig modernisering af kriminallovens § 85, stk. 1, 2 og 4, således at "utugtige" ændres til "pornografiske".

Det foreslås endvidere, at kriminallovens § 85, stk. 2, om at besidde og gøre sig bekendt med børnepornografi udvides til at omfatte forsætligt at skaffe sig adgang til børnepornografisk materiale på internettet mv., selv om materialet ikke lagres, og selvom der ikke skal betales vederlag for at få ad-

gang til materialet. Det bemærkes i øvrigt, at en sådan bestemmelse – sammen med den ovenfor under pkt. 7.2.2 foreslåede bestemmelse om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden og overværelse af en sådan forestilling – er en forudsætning for, at Grønland kan tiltræde Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug på et senere tidspunkt, såfremt det måtte blive aktuelt.

Det foreslås herudover, at undtagelsesbestemmelsen i § 85, stk. 3, nyaffattes og formuleres således, at den omfatter fotografier, film el.lign. af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.

10.2.4. Endelig foreslås det, at anvendelsesområdet for kriminallovens § 85, stk. 4, udvides til at omfatte uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder.

En lignende bestemmelse findes i den danske straffelovs § 228, hvorefter overtrædelse af bl.a. straffelovens § 226 om optagelse af pornografiske fotografier, film el.lign. af en person under 18 år, der som følge af gerningsmandens ukendskab til forurettedes tilstand ikke kan tilregnes gerningsmanden som forsætlig, straffes med en forholdsmæssig mindre straf, hvis gerningsmanden dog har handlet uagtsomt.

Som omtalt i pkt. 6.2.2 og 7.2.2 ovenfor tog Straffelovrådet i forbindelse med ændringen af straffeloven i 2013 stilling til, om kriminaliseringen af uagtsomhed i forhold til forurettedes alder fortsat burde opretholdes. Rådet anførte i den forbindelse bl.a., at kriminaliseringen af uagtsomhed i forhold til, om en person er under 18 år, burde opretholdes for så vidt angår bestemmelser, som særligt tilsigter at beskytte personer under 18 år mod seksuelt misbrug eller udnyttelse. Rådet henviste i den forbindelse bl.a. til straffelovens bestemmelse om optagelse af pornografiske fotografier eller film med henblik på udbredelse. Justitsministeriet var enig i rådets overvejelser og forslag. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 10.2.2.2 og 10.2.4, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 44-45.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at hensynet til særligt at beskytte personer under 18 år mod seksuelt misbrug eller udnyttelse tilsvarende gør sig gældende for Grønland, hvorfor en lignende kriminalisering af uagtsomhed foreslås. Det bemærkes i den forbindelse, at uagtsomhed i forhold til forurettedes unge alder allerede i dag er kriminaliseret i kriminallovens § 79 (om kønsligt forhold til børn), § 80 (om forførelse af en person under 18 år i diverse situationer) og § 81 (om kønsligt forhold til en ung person, som omtalt ovenfor under pkt. 6.2.2).

Bestemmelsen i straffelovens § 228 om, at der i uagtsomhedstilfælde skal udmåles en forholdsmæssig mindre straf

medtages dog ikke henset til de særlige regler, der gælder om fastsættelse af foranstaltninger i kriminalloven.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 17-20.

11. Menneskehandel

11.1. Gældende ret

Efter kriminallovens § 93 dømmes for menneskehandel den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt ulovlig tvang efter § 91, frihedsberøvelse efter § 92, 1. pkt., trusler efter § 98, retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Det samme gælder efter § 93, stk. 2, den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved bl.a. kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år eller yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

11.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

11.2.1. Ved ændringen af den danske straffelov i 2013 blev der foretaget en sproglig modernisering af straffelovens § 262 a om menneskehandel, således at "kønslig usædelighed" blev ændret til "prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden".

Med "prostitution" menes seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling. "Optagelse af pornografiske fotografier eller film" skal forstås på samme måde som "optagelse af pornografiske fotografier, film eller lignende" i § 226 (som er omtalt ovenfor under pkt. 10.2). "Forestilling med pornografisk optræden" skal forstås på samme måde som det tilsvarende udtryk i § 227 (som er omtalt ovenfor under pkt. 7.2). Der henvises til forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 141 som fremsat, s. 68-69.

Kriminallovens § 93 svarer til den tidligere affattelse af straffelovens § 262 a.

11.2.2. Det er Justitsministeriets opfattelse, at der som led i den generelle modernisering af kriminallovens bestemmelser om seksualforbrydelser bør foretages en lignende modernisering af kriminallovens § 93.

Det foreslås således, at kriminallovens § 93, stk. 1 og 2, ændres, således at udnyttelse med henblik på "kønslig usædelighed" ændres til "prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden".

"Prostitution" skal i den forbindelse forstås som seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling. "Optagelse af pornografiske fotografier eller film" skal forstås i overensstemmelse med § 85, stk. 4 (om optagelse af pornografiske fotografier, film el.lign. af en person under 18 år), uanset at "eller lignende" ikke foreslås medtaget i § 93. "Forestilling med pornografisk optræden" skal forstås på samme måde som det tilsvarende udtryk i den foreslåede § 82 (om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden og overværelse heraf).

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 21.

12. Bisiddere i menneskehandelssager

12.1. Gældende ret

I medfør af den gældende bestemmelse i § 333, stk. 1, i den grønlandske retsplejelov beskikkes retten i bl.a. en række sager om seksualforbrydelser (kriminallovens §§ 74, 77-81 og § 84, stk. 1) efter anmodning fra den forurettede en bisidder til at støtte og vejlede den forurettede, medmindre lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter eller bisidderbistand må anses for åbenbart unødvendig. Er den forurettede under 15 år, har den forurettede krav på beskikkelse af en bisidder, hvis sagen vedrører en overtrædelse af kriminallovens §§ 74 og 77-81.

Bestemmelsen giver derimod ikke mulighed for at beskikke en bisidder i sager omfattet af kriminallovens § 93 om menneskehandel.

Bisidderens opgaver er nærmere udmøntet i bekendtgørelse nr. 241 af 18. marts 2011 om bisidderes opgaver og beføjelser. Blandt bisidderens opgaver vil bl.a. kunne indgå en orientering af den forurettede om kriminalsagens forløb, ligesom bisidderen kan være til stede sammen med den forurettede under sagens behandling både i retten og under efterforskningen af sagen, f.eks. ved afhøring af forurettede hos politiet. Desuden vil bisidderen kunne vejlede forurettede om de eksisterende tilbud til ofre, eksempelvis om adgangen til at få psykologhjælp mv. I modsætning til bistandsadvoka-

terne efter den danske retsplejelov har bisidderen dog ikke beføjelser og opgaver af retlig karakter.

12.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved lov nr. 228 af 2. april 2003 blev bestemmelsen om beskikkelse af en bistandsadvokat i den danske retsplejelovs § 741 a udvidet til også at omfatte sager om menneskehandel. Om baggrunden herfor anførtes, at de psykologiske og praktiske grunde, der ligger til grund for udpegning af en bistandsadvokat, ligeledes gør sig gældende i sager om menneskehandel, hvor der bl.a. kan være tale om seksuel udnyttelse af den forurettede, eller hvor der har været anvendt ulovlig tvang eller frihedsberøvelse. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, s. 2621-2622.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for udvidelsen af den danske retsplejelovs regler om beskikkelse af en bistandsadvokat, i vidt omfang er identiske med de hensyn, der gør sig gældende i Grønland med hensyn til beskikkelse af en bisidder.

Det foreslås derfor, at den gældende retsplejelovs § 333 ændres, således at det også i sager om overtrædelse af kriminallovens § 93 om menneskehandel bliver muligt for den forurettede efter anmodning at få beskikket en bisidder.

Der henvises til lovforslagets § 2.

13. Økonomiske konsekvenser og implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget forventes at indebære en vis forøgelse af sagsmængden på de omfattede områder. Merudgifterne hertil vil blive afholdt inden for Justitsministeriets eksisterende rammer.

14. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

15. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

16. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

17. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

18. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 5. december 2016 til den 16. januar 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Grønlands Landsret, Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Kriminalforsorgen i Grønland, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kredsdommerforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Grønlands Politiforening, Advokatrådet, Danske Advokater, Forsvarerforeningen i Grønland, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Amnesty International, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Foreningen Grønlandske Børn, Børns Vilkår, Center mod Menneskehandel, Danner, Dansk Røde Kors, Det Kriminalpræventive Råd, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, KFUKs sociale arbejde, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Kvinderådet, Landsforeningen for Voldsramte Kvinder, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre, Landsorganisationen mod seksuelle overgreb, Offerrådgivningerne i Danmark, Pro Vest, Red Barnet, Reden International, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Seksualpolitisk Forum og Sexarbejdernes Interesseorganisation.

Udkastet til lovforslag har endvidere i perioden fra den 1. maj 2017 til den 2. juni 2017 af Grønlands Selvstyre været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Aasiaat krisecenter, Dansk Psykologforening – kreds grønland, Det Sociale Ankenævn i Grønland, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Grønlandske Advokater, Illermit krisecenter, Illulissat krisecenter, KANUKOKA, Kommunerqarfik Sermersooq, Meewwat Inuusuttullu Oqaloqatigiinnittarfiat (MIO) – Børnetalesmanden, Narsaq krisecenter, Nuuk krisecenter, Paamiut krisecenter, Qaqortoq krisecenter.

Endelig har udkastet til lovforslag været forelagt Grønlands Selvstyre til udtalelse.

19. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindredgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Implementeringsmæssige konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering / Går videre end minimumskrav i EU-regulering	JA	NEJ X

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1**Til nr. 1*

Der foreslås en generel sproglig modernisering af reglerne om seksualforbrydelser, således at henvisningerne i kriminalloven til "samleje eller anden kønslig omgang med" ændres til "samleje med eller andet seksuelt forhold til". "Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje.

Det forudsættes således som noget nyt, at begrebet "samleje" i kriminalloven fremover også omfatter analt samleje (såvel mellem personer af forskelligt køn som personer af samme køn).

Det forudsættes endvidere som noget nyt, at begrebet "anden kønslig omgang" fremover omfatter både forhold mellem personer af forskelligt køn og samme køn. Der er ikke herved tale om nogen ændringer af gældende ret, idet det allerede følger af kriminallovens § 82, at bestemmelserne i kriminallovens §§ 77-81 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn.

Det indebærer, at kriminallovens § 82 bliver overflødig, og bestemmelsen foreslås derfor ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 14.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter kriminallovens § 74 dømmes for blodskam den, der har samleje eller anden kønslig omgang med en slægtning i nedstigende linje eller med sin broder eller søster.

Det foreslås, at forbuddet mod seksuelt forhold til biologiske slægtninge i nedstigende linje udvides til også at omfatte adopterede slægtninge i nedstigende linje. Det gældende forbud mod seksuelt forhold mellem søskende vil derimod fortsat være begrænset til biologiske søskende.

I konsekvens heraf foreslås det, at henvisningen til adoptivbørn udgår af den gældende bestemmelse om seksuelt forhold til adoptivbørn, stedbørn, plejebørn mv. under 18 år i kriminallovens § 80, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 14).

Forslaget indebærer dermed en nykriminalisering af seksuelle forhold mellem adoptivforældre og deres adoptivbørn over 18 år, mellem forældre og deres biologiske børns adop-

tivbørn over 15 år samt mellem adoptivforældre og deres adoptivbørns biologiske børn eller adoptivbørn over 15 år.

Adoptionsforhold i den foreslåede bestemmelses forstand omfatter adoptioner, som har borgerlig gyldighed efter grønlandsk ret, herunder international privatret.

Adoptionsforhold i den foreslåede bestemmelses forstand foreligger, så længe adoptionsforholdet består. Hvis en adoption ophæves (med gyldighed for Grønland), vil den foreslåede bestemmelse ikke finde anvendelse på seksuelle forhold mellem den tidligere adoptant og det tidligere adoptivbarn, der finder sted efter adoptionens ophævelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1, dømmes for voldtægt den, der ved vold eller trussel om vold tiltvinger sig samleje eller anden kønslig omgang med en person.

Der foreslås en sproglig modernisering, således at henvisningen til "anden kønslig omgang" ændres til "andet seksuelt forhold". "Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje, hvad enten der er tale om forhold mellem personer af forskelligt eller af samme køn.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2, dømmes for voldtægt den, der uden for ægteskab skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang med en person, der befinder sig i en sådan tilstand, at den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Det foreslås, at anvendelsesområdet for bestemmelsen udvides til at omfatte forhold begået inden for ægteskab. Forslaget indebærer, at forhold mellem samlevende, der er gift, i forhold til denne bestemmelse fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem samlevende, der ikke er gift. Forslaget indebærer endvidere, at forhold mellem ikke-samlevende ægtefæller fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem andre personer, der ikke er samlevende.

Det foreslås endvidere, at anvendelsesområdet udvides til at omfatte tilfælde, hvor forurettede befinder sig i en situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen. Efter de gældende regler kan sådanne seksuelle krænkelse alene henføres under kriminallovens § 84 om blufærdighedskrænkelser. Ved at henføre dette forhold til voldtægtsbestemmelsen er det således hensigten at indikere, at der – ligesom ved udnyttelse af forurettedes tilstand – er tale om en alvorlig forbrydelse på linje med voldtægt.

Forslaget tager sigte på situationer, hvor gerningsmanden har mulighed for at overrumple forurettede og begynde et samleje eller andet seksuelt forhold, uden at forurettede kan nå at reagere. Hvis forurettede derimod på grund af sin tilstand er ude af stand til at modsætte sig handlingen, skal forholdet bedømmes efter dette led i bestemmelsen. Forslaget om at medtage situationer, hvor forurettede er ude af stand til at modsætte sig handlingen, tager således sigte på tilfælde, hvor forurettede for så vidt er i stand til at modsætte sig handlingen, men i den konkrete situation ikke kan nå at reagere, før gerningsmanden har begyndt et samleje eller andet seksuelt forhold.

I praksis vil der derfor typisk være tale om situationer, hvor forurettede er helt eller delvis afklædt, og hvor gerningsmanden har en legitim anledning til forholdsvis intime berøringer. Som eksempler kan nævnes bistand til personlig hygiejne, lægeundersøgelse, massage eller lignende. Med "situation" sigtes således til en konkret fysisk situation og ikke til en eventuel særligt sårbar situation i øvrigt, eksempelvis i form af økonomisk afhængighed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Kriminallovens § 79 kriminaliserer samleje eller anden kønslig omgang med en person under 15 år. Sådanne forhold er ikke omfattet af kriminallovens bestemmelse om voldtægt, medmindre der er anvendt vold eller trussel om vold mv., jf. § 77.

Det foreslås, at voldtægtsbegrebet i § 77 udvides med et nyt stk. 1, nr. 3, som omfatter at have samleje eller andet seksuelt forhold med et barn under 12 år. Ved at henføre dette forhold til voldtægtsbestemmelsen er det således hensigten at indikere, at der er tale om en alvorlig forbrydelse på linje med voldtægt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Efter kriminallovens § 77, stk. 2, dømmes for voldtægt den, der, uden at forholdet falder ind under stk. 1, skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang ved ulovlig tvang, jf. kriminallovens § 91.

Der foreslås en sproglig modernisering, således at henvisningen til "anden kønslig omgang" ændres til "andet seksuelt forhold". "Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje, hvad enten der er tale om forhold mellem personer af forskelligt eller af samme køn.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

I medfør af kriminallovens § 78, stk. 1, dømmes for kønslig udnyttelse den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med den pågældende.

Det foreslås, at bestemmelsen udvides til at omfatte forhold begået inden for ægteskab. Forslaget indebærer, at forhold mellem ikke-samlevende ægtefæller fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem andre personer, der ikke er samlevende.

Der foreslås endvidere en sproglig modernisering, således at "kønslig udnyttelse" ændres til "seksuel udnyttelse". Der er ikke hermed tilsigtet nogen ændring af bestemmelsens gerningsindhold.

Det foreslås herudover en sproglig modernisering, således at henvisningen til "anden kønslig omgang" ændres til "andet seksuelt forhold". "Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje, hvad enten der er tale om forhold mellem personer af forskelligt eller af samme køn.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 og 5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Kriminallovens § 78, stk. 2, kriminaliserer den, som ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab.

Det foreslås, at bestemmelsen udvides til at omfatte forhold begået inden for ægteskab.

Det foreslås endvidere, at bestemmelsen udvides til også at omfatte groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed.

Groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed vil omfatte personer, der er i længerevarende behandling med afhængighedsskabende lægemidler, hvis der foreligger et stærkt afhængighedsforhold mellem den behandlende læge og den pågældende, og lægen groft har misbrugt denne afhængighed til at opnå samleje eller andet seksuelt forhold med patienten. Groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed vil endvidere omfatte andre tilfælde af tilsvarende stærk afhængighed mellem en læge eller anden behandler og en patient og tilsvarende groft misbrug fra lægens eller behandlerens side.

Groft misbrug af plejemæssig afhængighed vil omfatte personer, der modtager (omfattende) plejemæssig bistand i eget hjem eller på en behandlingsinstitution eller et botilbud mv., hvis der foreligger et stærkt afhængighedsforhold mellem plejepersonalet og den pågældende, og denne afhængighed er blevet groft misbrugt til at opnå samleje eller andet seksuelt forhold med den pågældende.

Samtidig foreslås en sproglig modernisering, således at "tjenstlig" afhængighed ændres til "arbejds-mæssig" afhængighed. Der er ikke hermed tilsigtet nogen ændring af bestemmelsens gerningsindhold.

Det vil bero på en konkret vurdering, om opnåelse af samleje eller andet seksuelt forhold med en ægtefælle (eller ugift samlever), som behandlings- eller plejemæssigt er stærkt afhængig af sin ægtefælle (eller ugifte samlever), udgør et groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed omfattet af § 78, stk. 2. Opnåelse af samleje eller andet seksuelt forhold ved hjælp af en trussel om skilsmisse eller samlivsophævelse kan ikke i sig selv anses som et sådant groft misbrug, og dette gælder, selv om skilsmissen eller samlivsophævelsen samtidig vil indebære ophør af behandling eller pleje, som ægtefællen er stærkt afhængig af. Opnåelse af samleje eller andet seksuelt forhold ved hjælp af en specifik trussel om ikke at ville fortsætte med behandling eller pleje, som ægtefællen (eller den ugifte samlever) er stærkt afhængig af, uden at ophøret af behandling eller pleje har sammenhæng med en skilsmisse eller samlivsophævelse, vil imidlertid efter omstændighederne kunne udgøre et sådant groft misbrug.

Det foreslås herudover en sproglig modernisering, således at henvisningen til "anden kønslig omgang" ændres til "andet seksuelt forhold". "Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje, hvad enten der er tale om forhold mellem personer af forskelligt eller af samme køn.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 og 5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

§ 78, stk. 3, kriminaliserer den, der som ansat eller tilsynsførende ved børne- og ungdomshjem, hospital for sindslidende eller lignende institution har samleje eller anden kønslig omgang med nogen, der er optaget på institutionen.

Det foreslås at opdele bestemmelsen i tre numre, således at nr. 1 angår kriminalforsorgen i Grønlands institutioner, nr. 2 frihedsberøvede, der er i politiets varetægt, og nr. 3 andre institutioner.

Det foreslås i den forbindelse, at "anden kønslig omgang" ændres til "andet seksuelt forhold". "Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje, hvad enten der er tale om forhold mellem personer af forskelligt eller af samme køn.

Det foreslås således i *nr. 1* udtrykkeligt at forbyde samleje eller andet seksuelt forhold mellem en ansat i kriminalforsorgen og en indsat i en af kriminalforsorgens institutioner, som den ansatte har myndighed over.

I forhold til gældende ret udvides forbuddet hermed til at omfatte alle ansatte ved kriminalforsorgen, men begrænses til gengæld til at omfatte ansatte, der har myndighed over den indsatte.

Med ansatte i kriminalforsorgen menes ansatte i hovedkontoret og alle tilknyttede myndigheder og institutioner, herunder anstalter og kriminalforsorgen i frihed. Forbuddet gælder i den periode, den pågældende er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, herunder under udgang og frigang, hospitalsindlæggelse mv., men ikke efter løsladelse, herunder løsladelse på prøve. Forbuddet vil efter en konkret vurdering kunne udstrækkes til at gælde i en kortere periode efter udeblivelse fra udgang eller frigang eller efter undvigelse, men herefter må institutionsopholdet anses for ophørt.

Forbuddet gælder ikke i forhold til personer, der efter prøveløsladelse eller i medfør af en betinget dom er underlagt tilsyn af kriminalforsorgen.

Med ansatte, som har "myndighed" over den indsatte, sigtes til personer, der i forhold til den indsatte fremstår som en, der vil kunne have indflydelse på den indsatte forhold. Det er uden betydning, om den ansatte har nogen formel beslutningskompetence i forhold til den indsatte.

Det foreslås i *nr. 2* som noget nyt at forbyde samleje eller andet seksuelt forhold mellem en ansat ved politiet og en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt.

Forbuddet omfatter alle ansatte ved politiet, herunder kommunefogeder, midlertidigt ansatte, deltidsansatte og ulønnede ansatte.

Forbuddet omfatter enhver, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt. Grundlaget for frihedsberøvelsen er uden betydning. Forbuddet omfatter også eksempelvis varetægtsfængslede og afsonere, der midlertidigt er i politiets varetægt, eksempelvis under en transport. Forbuddet omfatter også afsonere under ledsaget udgang, hvis det er politiet, der ledsager den pågældende.

Forbuddet omfatter seksuelle forhold, der finder sted under frihedsberøvelsen, mens den pågældende er i politiets varetægt. Forbuddet gælder dermed ikke, efter at frihedsberøvelsen er ophørt, eller når den pågældende ikke længere er i politiets varetægt (uanset om frihedsberøvelsen ikke er ophørt).

Det foreslås i *nr. 3* med visse ændringer at videreføre den eksisterende bestemmelse i § 78, stk. 3, for så vidt angår andre institutioner end kriminalforsorgens institutioner.

Det foreslås, at henvisningen til tilsynsførende ved en institution ændres til tilsynsførende med en institution. Der er alene tale om en præcisering, og bestemmelsen vil således uændret omfatte dels personer, der er ansat (herunder midlertidigt ansatte, deltidsansatte og ulønnede ansatte) ved den pågældende institution, dels personer, der som led i et offentligt hverv fører tilsyn med behandlingen af personer, der er optaget i den pågældende institution. Forbuddet vil fortsat omfatte alle ansatte (ved den pågældende institution) og gælder uanset om den ansatte har myndighed over den, der er optaget i institutionen.

Det foreslås endvidere, at forsorgshjem udgår af bestemmelsen, og det foreslås at modernisere de øvrige institutionsbetegnelser, således at "børne- eller ungdomshjem" ændres til "døgninstitution eller opholdssted for børn og unge", og "hospital for sindslidende" ændres til "psykiatrisk afdeling". Det foreslås endvidere, at det specifikt kommer til at fremgå, at ansatte ved døgninstitutioner for personer med vidtgående psykiske handicap er omfattet.

Bestemmelsen gælder uændret for forhold mellem en ansat og en person, der er optaget i institutionen med henblik på at overnatte på institutionen. Bestemmelsen gælder således ikke for forhold til en person, der alene har dagophold på institutionen, eksempelvis en patient, som modtager ambulant behandling på en psykiatrisk afdeling, eller en person, som

deltager i aktiviteter på et dagcenter, beskyttet værksted eller lignende (uden at have døgnophold det pågældende sted).

Bestemmelsen gælder uændret i den periode, hvor den pågældende er optaget i institutionen, dvs. også hvis den pågældende midlertidigt overnatter uden for institutionen, eksempelvis i forbindelse med samvær med familie, weekendophold hos en aflastnings- eller plejefamilie, hospitalsindlæggelse mv. Bestemmelsen gælder også under en eventuel studie- eller ferierejse, som foretages i institutionens regi. Når institutionsopholdet er ophørt, herunder i forbindelse med flytning til en anden institution, gælder bestemmelsen imidlertid ikke længere. Bestemmelsen vil efter en konkret vurdering kunne udstrækkes til at gælde i en kortere periode efter udeblivelse fra udgang eller efter rømning, men herefter må institutionsopholdet anses for ophørt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Kriminallovens § 79 kriminaliserer kønsligt forhold til børn, mens kriminallovens § 81 kriminaliserer kønsligt forhold til en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling.

Der foreslås en sproglig modernisering af §§ 79 og 81, således at "kønsligt forhold" ændres til "seksuelt forhold". Der er ikke hermed tilsigtet nogen ændring af bestemmelsens gerningsindhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Kriminallovens § 79 kriminaliserer samleje eller anden kønslig omgang med en person under 15 år.

Forslaget om at udvide voldtægtsbestemmelsen i kriminallovens § 77 til også at omfatte seksuelt forhold til børn under 12 år (lovforslagets § 1, nr. 5) indebærer, at sådanne forhold ikke længere vil være omfattet af § 79.

Kriminallovens § 79 foreslås som følge heraf ændret, således at det fremgår, at bestemmelsen finder anvendelse, medmindre forholdet er omfattet af kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 3. Hermed markeres, at § 79 er subsidiær i forhold til § 77, stk. 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Kriminallovens § 80, stk. 2, kriminaliserer samleje eller anden kønslig omgang (fremover: "andet seksuelt forhold") med en person under 18 år, der er gerningsmandens adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse.

Det foreslås, at henvisningen til "adoptivbarn" udgår af bestemmelsen. Forslaget er en konsekvens af, at det samtidig foreslås, at forbuddet i kriminallovens § 74 mod seksuelt forhold til biologiske slægtninge i nedstigende linje udvides til også at omfatte adopterede slægtninge i nedstigende linje, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Kriminallovens § 81 kriminaliserer den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk.* 2 i kriminallovens § 81, som forbyder medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med eller seksuelt forhold til en kunde.

"Andet seksuelt forhold" skal i den forbindelse forstås som andet seksuelt forhold end vaginalt og analt samleje, hvad enten der er tale om forhold mellem personer af forskelligt eller af samme køn.

Den foreslåede bestemmelse omfatter således enhver form for bistand til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med eller andet seksuelt forhold til en kunde, herunder tilfælde, hvor den pågældende overtales, lokkes, narres eller vildledes hertil. Hvis der er anvendt vold eller anden ulovlig tvang efter kriminallovens § 91 for at få den pågældende til mod betaling eller løfte om betaling at have samleje med en kunde, vil der også kunne dømmes for voldtægt efter kriminallovens § 77.

Bestemmelsen er subsidiær i forhold til kriminallovens § 93, stk. 2, om menneskehandel. Derimod vil der kunne dømmes

i sammenstød mellem bestemmelsen og bl.a. kriminallovens § 77 (voldtægt) og § 79 (seksuelt forhold til børn).

Udtrykket ”kunde” indebærer fortsat, at anvendelsesområdet er begrænset til tilfælde, hvor den mindreåriges seksuelle ydelser leveres mod betaling eller løfte om betaling. Det er uden betydning, om det er kunden selv eller en tredjemand, der betaler. Det er også uden betydning, om kundens modydelse er penge, men modydelsen skal kunne gøres op i penge.

Det foreslås, at der også kan ske domfældelse, såfremt den pågældende har handlet uagtsomt med hensyn til forurettedes alder. Det bemærkes i den forbindelse, at kriminallovens § 81 allerede kriminaliserer kundens uagtsomhed i forhold til forurettedes alder i forbindelse med seksuelt forhold til en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Det foreslås, at bestemmelsen i kriminallovens § 82, som forudsætter, at bestemmelserne i §§ 77-81 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn, nyaffattes, og at det gældende indhold ikke videreføres.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i den forbindelse, at der i § 82 indsættes en ny bestemmelse, hvorefter det kriminaliseres at medvirke til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, jf. stk. 1, og at overvære sådanne forestillinger som tilskuer, jf. stk. 2.

For så vidt angår udtrykket ”pornografisk optræden” vil der bl.a. skulle lægges vægt på, om der er tale om et samleje, et andet seksuelt forhold end samleje eller anden groft krænkende handling som f.eks. fremvisning af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. En forestilling omfattet af den foreslåede bestemmelse vil som udgangspunkt være en ”live-optræden”, der sker direkte over for de tilstedeværende tilskuere. En optræden af seksuel karakter direkte over for et publikum må normalt anses for i sig selv at være så krænkende over for en person under 18 år, hvis der åbenlyst f.eks. fremvises kønsdele, at der dermed er tale om en pornografisk optræden. I praksis vil den foreslåede bestemmelse således omfatte en række forskellige former for optræden af seksuel karakter, herunder tilfælde, hvor den pågældende optræder med striptease eller andre former for nøgdens.

I det omfang der som led i forestillingen f.eks. er tale om samleje mv. med en person under 15 år, vil der kunne dømmes i sammenstød med kriminallovens § 79 om samleje med en person under 15 år.

Bestemmelsen omfatter ”forestillinger” med pornografisk optræden. Hermed sigtes først og fremmest til optrædere, hvor der kun er adgang mod betaling, men bestemmelsen vil også kunne omfatte optrædere, som f.eks. arrangeres ved lukkede sammenkomster for en afgrænset gruppe af personer, uden at der opkræves betaling. Det forudsættes, at der skal være tale om en vis forudgående planlægning af arrangementet af den seksuelle optræden, og bestemmelsen vil således ikke omfatte tilfældighedsprægede optrædere, selv om der er tilskuere, som f.eks. hvis en person under 18 år ved en privat fest i kådhed beslutter at ”optræde” med et striptease-show, jf. om stk. 2 nedenfor.

Det er forudsat, at bestemmelsen kun finder anvendelse i forhold til en konkret forestilling, hvis en person under 18 år deltager med en pornografisk optræden. I en situation, hvor en person under 18 år deltager med en isoleret set ikke-pornografisk optræden, vil bestemmelsen således ikke finde anvendelse, selv om andre indslag i den samme forestilling med deltagelse af voksne personer eventuelt må anses for pornografiske, medmindre der er en nær sammenhæng eller sammenkædning mellem de forskellige indslag.

Stk. 1 omfatter den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden. Bestemmelsen omfatter enhver form for bistand til, at en person under 18 år deltager i en sådan forestilling, herunder tilfælde, hvor den pågældende overtales, lokkes, narres eller vildledes til at deltage. Hvis der er anvendt ulovlig tvang efter kriminallovens § 91 for at få den pågældende til at deltage, vil der også kunne dømmes for overtrædelse af denne bestemmelse.

Det foreslås, at der også kan ske domfældelse, såfremt den pågældende har handlet uagtsomt med hensyn til forurettedes alder.

Stk. 2 omfatter tilskuere til forestillinger med pornografisk optræden, hvor der deltager personer under 18 år, jf. stk. 1. Bestemmelsen omfatter alene forsætlige forhold, og den pågældende tilskuer skal således bl.a. være klar over eller anse det for overvejende sandsynligt, at der deltager en person under 18 år i forestillingen. Bestemmelsen vil således ikke omfatte den, der overværer en forestilling med pornografisk optræden, f.eks. et striptease-show, uden at være klar over, at der deltager personer under 18 år. Hvis den pågældende undervejs bliver opmærksom på, at han eller hun overværer pornografisk optræden af personer under 18 år, vil bestemmelsen derimod kunne anvendes, hvis den pågældende fortsætter med at være tilskuer til forestillingen.

Bestemmelsen omfatter "tilskuere" til sådanne forestillinger, dvs. personer som kommer til stede med henblik på at overvære den pågældende forestilling. Bestemmelsen omfatter derimod ikke f.eks. et bud, som kommer til stede for at aflevere en forsendelse, mens forestillingen foregår, medmindre den pågældende derefter giver sig til at overvære forestillingen som tilskuer.

Der vil efter omstændighederne tillige kunne dømmes for overtrædelse af kriminallovens § 84 om blufærdighedskrænkelser, hvis den konkrete optræden er af en sådan karakter, at den også må anses for omfattet af denne bestemmelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Kriminallovens § 83 kriminaliserer en række handlinger som rufferi. Det foreslås at nyaffatte bestemmelsen.

Det foreslåede stk. 1 viderefører det gældende stk. 1, nr. 3, om at holde bordel og dele af stk. 3 om mellemmandsvirksomhed og udnyttelse af andres prostitution, mens det foreslåede stk. 2 viderefører de øvrige dele af stk. 3 om udnyttelse af og mellemmandsvirksomhed ved andres prostitution. Det foreslåede stk. 3, viderefører det gældende stk. 4. Endelig viderefører det foreslåede stk. 4, i moderniseret form det gældende stk. 1, nr. 1, om at forlede nogen til prostitution.

Efter det foreslåede *stk. 1* dømmes for rufferi den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen angår den bagmand, som driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvor en person driver egen virksomhed med mod betaling eller løfte om betaling selv at have seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen finder endvidere ikke anvendelse, hvor flere personer i fællesskab driver virksomhed med, at de mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, således at de deles om udgifterne. Bestemmelsen vil imidlertid finde anvendelse, hvis en af de prostituerede fungerer som leder i forhold til de andre prostituerede eller modtager en andel af de andre prostitueredes indtjening ved prostitution, uden at dette er udtryk for en deling af udgifterne. Bestemmelsen vil endvidere finde anvendelse, hvis virk-

somheden ledes af en person, der ikke er beskæftiget som prostitueret i denne.

Hvis bestemmelsen bringes i anvendelse over for en person, der også selv arbejder som prostitueret i virksomheden, vil den pågældendes egen indtjening som prostitueret i virksomheden i givet fald være erhvervet på en måde, for hvilken der ikke kan iværksættes foranstaltninger (og vil dermed ikke udgøre et udbytte ved en forbrydelse, som kan konfiskeres i medfør af kriminallovens § 166, stk. 1).

Bestemmelsen finder anvendelse på den, der "driver virksomhed" med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Heri ligger, at den pågældendes involvering skal have et vist omfang og en vis regelmæssighed, før bestemmelsen finder anvendelse. Derimod stilles der ikke krav til den enkelte prostitueredes involvering i virksomheden. Også en persons enkeltstående seksuelle forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling er omfattet, hvis bagmandens samlede aktiviteter har et sådant omfang, at den pågældende kan anses for at "drive virksomhed" med andres prostitution.

Der skal imidlertid ikke meget til, før der er tale om at "drive virksomhed" i bestemmelsens forstand. Også "hobbyvirksomhed" som bagmand for andres prostitution er omfattet. Eksempelvis vil en virksomhed, som indebærer, at 1-2 prostituerede ca. hver anden weekend mod betaling eller løfte om betaling har seksuelle forhold til nogle få kunder, være omfattet af bestemmelsen. Derimod vil en virksomhed, som indebærer, at én prostitueret hver anden måned har nogle få kunder, ikke være omfattet af bestemmelsen.

For så vidt angår prostitutionsvirksomhed, som drives fra bestemte lokaler, hvor kunder kan henvende sig og på stedet have sex med en prostitueret (bordelvirksomhed), svarer den foreslåede § 83, stk. 1, til den gældende bestemmelse i § 83, stk. 1, nr. 3, om at "holde bordel".

Den foreslåede bestemmelse omfatter imidlertid på linje med bordelvirksomhed alle andre måder at drive prostitution på, når blot der er tale om, at en person (en bagmand) driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, jf. ovenfor om disse begreber. Som eksempler kan nævnes barprostitution, escortprostitution og gadeprostitution.

Bestemmelsen omfatter den (bagmand), der driver virksomheden, dvs. den, der bestemmer over virksomhedens drift. Dette gælder, hvad enten denne personlig har sin daglige gang i virksomheden eller udøver sin magt over virksomhedens drift gennem andre. Som nævnt er det ikke udelukket, at en bagmand i bestemmelsens forstand samtidig selv kan

arbejde som prostitueret i virksomheden. Det er heller ikke udelukket, at flere personer i fællesskab kan bestemme over en prostitutionsvirksomheds drift og dermed begge eller alle være direkte omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Hertil kommer, at den foreslåede § 83, stk. 1, i medfør af kriminallovens § 13 om medvirken desuden omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen.

Dog gælder det, at de andre personer, der er nævnt i beskrivelsen af gerningsindholdet – dvs. dels den prostituerede ("en anden"), dels kunden ("en kunde") – ikke kan dømmes for medvirken til overtrædelse af bestemmelsen, når de som beskrevet i gerningsindholdet som henholdsvis sælger og kunde har seksuelt forhold mod betaling eller løfte om betaling.

Endvidere følger det af den beskyttelsesinteresse, som bestemmelsen skal tjene – nemlig at beskytte de prostituerede mod at blive udnyttet af en bagmand – at de prostituerede, der er beskæftiget i den pågældende prostitutionsvirksomhed, som udgangspunkt ikke bør dømmes for medvirken til at drive prostitutionsvirksomhed.

Sammenfattende indebærer det, at når en bagmand driver prostitutionsvirksomhed, kan personer, der bistår bagmanden, dømmes som medvirkende. Dette gælder både personer, der udlejer lokaler eller leverer varer eller tjenesteydelser (f.eks. annoncering eller betalingstjenester) til prostitutionsvirksomheden, og personer, der uden at være prostituerede er beskæftiget i virksomheden, eksempelvis som vagter, chauffører, telefonpassere, receptionister mv. For alle medvirkende gælder, at kriminalretligt ansvar forudsætter forsæt, herunder med hensyn til, at der er tale om virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Kriminalretligt ansvar forudsætter således bl.a. forsæt med hensyn til de faktiske forhold, som begrunder, at forholdet juridisk kvalificeres som, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Kriminalretligt ansvar forudsætter dermed også bl.a. forsæt med hensyn til, at prostitutionsvirksomheden drives af en bagmand og ikke af de prostituerede i fællesskab.

Hertil kommer, at en prostitueret, som er beskæftiget i en prostitutions-virksomhed, der drives af en bagmand – og som dermed selv er offer for udnyttelse til prostitution – som udgangspunkt ikke bør dømmes for medvirken i anledning af, at den prostituerede også arbejder med eksempelvis pasning af telefoner eller reception, indkøb, madlavning, rengøring osv. Kun hvis den prostituerede har en ledende stilling i virksomhedens drift i forhold til andre prostituerede, bør kriminalretligt ansvar for medvirken kunne komme på tale.

Bestemmelsen finder anvendelse, uanset om bagmanden har opnået eller tilsigtet at opnå en fortjeneste.

Forhold, som i dag alene dømmes som udnyttelse af en andens erhverv ved prostitution, jf. den gældende bestemmelse i 2. led i kriminallovens § 83, stk. 3, bør imidlertid, når der er tale om rufferi som defineret i det foreslåede § 83, stk. 1, fremover dømmes på linje med bordelvirksomhed.

Bestemmelsen er subsidiær i forhold til kriminallovens § 93 om menneskehandel og vil derfor i praksis omfatte prostitutionsvirksomhed, hvor der ikke er anvendt tvang, svig eller anden utilbørlig fremgangsmåde over for de prostituerede. Er sådanne midler anvendt, vil der i praksis være tale om menneskehandel.

Der kan dømmes i sammenstød mellem den foreslåede § 83, stk. 1, og den foreslåede § 81, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 14), om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde.

Efter 1. led i det foreslåede stk. 2 dømmes den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Som det fremgår af formuleringen ("i øvrigt"), er bestemmelsen subsidiær i forhold til det foreslåede stk. 1 om at drive virksomhed med andres prostitution.

Bestemmelsen er endvidere subsidiær i forhold til kriminallovens § 93 om menneskehandel og i forhold til den foreslåede § 81, stk. 2, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen viderefører den del af 2. led i kriminallovens § 83, stk. 3, om udnyttelse af en andens erhverv ved prostitution, som ikke er omfattet af den foreslåede § 83, stk. 1, eller af den foreslåede § 81, stk. 2, og der er ikke tilsigtet nogen ændringer i gerningsindholdet.

Bestemmelsen omfatter således fortsat kun udnyttelse af en andens erhvervsmæssige prostitution. Dette omfatter også bierhverv som prostitueret. Det bemærkes, at udnyttelse af en prostitueret under 18 år er omfattet af den foreslåede § 81, stk. 2, som gælder både erhvervsmæssig og ikke-erhvervsmæssig prostitution.

"Udnyttelse" skal uændret forstås som at påvirke den prostituerede til mere varigt at videregive en andel af den prostitueredes indtjening, uden at modtageren har et retligt eller naturligt krav herpå. En sådan påvirkning vil efter omstændighederne kunne ske stiltiende, men den rent passive modta-

gelse fra en prostitueret af en del af dennes indtjening er ikke omfattet af kriminaliseringen. Udnyttelse vil også foreligge, hvis den prostituerede betaler en væsentlig højere pris for en ydelse end den pris, som andre skal betale, eller som i øvrigt kan anses for sædvanlig eller rimelig. Som eksempel kan nævnes udlejning af lokaler til overpris.

Det vil fortsat, når der ikke foreligger tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning, være lovligt fra en prostitueret at modtage underhold, som den prostituerede er retligt forpligtet til at yde (ægtefælle og børn), eller hvor der dog efter almindelig opfattelse foreligger en naturlig pligt (f.eks. samlever, forældre eller søskende afhængig af de nærmere omstændigheder).

Når der ikke foreligger tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning, vil det således f.eks. fortsat være lovligt, at en samlever til en prostitueret forsørger af denne, eller at en ikke-samlevende kæreste til en prostitueret modtager sædvanlige gaver.

I grænsetilfælde vil det bero på en konkret vurdering af forholdet mellem parterne, om en ydet økonomisk fordel fra en prostitueret til en anden person har en rimelig begrundelse eller er udtryk for en udnyttelse fra modtagerens side. Det bemærkes herved også, at bestemmelsen kræver forsæt, herunder med hensyn til, at den modtagne økonomiske fordel er finansieret af giverens indtjening fra prostitution.

Efter 2. led i det foreslåede stk. 2 dømmes den, der i øvrigt fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand.

Bestemmelsen er subsidiær i forhold til det foreslåede stk. 1 om at drive virksomhed med andres prostitution og i forhold til 1. led i det foreslåede stk. 2 om i øvrigt at udnytte andres prostitution.

Bestemmelsen er endvidere subsidiær i forhold til kriminallovens § 93 om menneskehandel og i forhold til den foreslåede § 81, stk. 2, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen viderefører den del af 1. led i kriminallovens § 83, stk. 3, om mellemmandsvirksomhed ved andres prostitution, som ikke er omfattet af de foreslåede bestemmelser i § 83, stk. 1 eller 1. led i § 83, stk. 2, eller af den foreslåede bestemmelse i § 81, stk. 2, og der er ikke tilsigtet nogen ændringer i gerningsindholdet.

Det foreslåede stk. 3 om udlejning af værelse til erhvervmæssig prostitution viderefører det gældende § 83, stk. 4, med en sproglig modernisering.

Det foreslås, at henvisningen til "gæstgiveri" ved siden af henvisningen til "hotel" udgår, idet "gæstgiveri" ikke længere anvendes som begreb i lovgivningen og heller ikke i almindelig sprogbrug i dag har nogen selvstændig betydning ved siden af henvisningen til "hotel". Det foreslås endvidere at erstatte "til benyttelse til erhvervmæssig utugt" med "til brug for, at en anden erhvervmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde". Der er ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens gerningsindhold.

Efter det foreslåede stk. 4 dømmes den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen viderefører i moderniseret form den gældende § 83, stk. 1, nr. 1, om at forlede nogen til prostitution.

Bestemmelsen er subsidiær i forhold til kriminallovens § 93 om menneskehandel og i forhold til den foreslåede § 81, stk. 2, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Bestemmelsen vil derfor i praksis finde anvendelse på forhold over for personer over 18 år i tilfælde, hvor der ikke er tale om at udnytte den pågældende.

Bestemmelsen angår den, der svigagtigt eller på anden utilbørlig måde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde. Gerningselementerne "retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse" og "anden utilbørlig fremgangsmåde" skal forstås på samme måde som de tilsvarende led i bestemmelsen om menneskehandel, jf. kriminallovens § 93, stk. 1, nr. 4 og 5.

Bestemmelsen medtager ikke "ulovlig tvang efter § 91", "frihedsberøvelse efter § 92, 1. pkt." eller "trusler efter § 98", fra kriminallovens § 93, stk. 1, nr. 1-3. Hvis der anvendes ulovlig tvang til at formå nogen til et seksuelt forhold, kan der dømmes for voldtægt efter § 77. Det samme vil ofte gælde, hvis der anvendes frihedsberøvelse eller trusler som nævnt i kriminallovens § 98 til at formå nogen til et seksuelt forhold (fordi dette ofte samtidig vil udgøre ulovlig tvang).

Den gældende bestemmelse i § 83, stk. 1, nr. 2, om for vindings skyld at forlede nogen til prostitution eller afholde nogen, der driver erhverv ved prostitution, fra at opgive det, videreføres ikke.

Bestemmelsens 1. led – om for vindings skyld at forlede nogen til prostitution – er i sin helhed absorberet af kriminallovens § 93 om menneskehandel og har dermed allerede efter gældende ret intet anvendelsesområde.

Bestemmelsens 2. led – om for vindings skyld at afholde nogen, der driver erhverv ved prostitution, fra at opgive det – må antages i praksis at være absorberet af kriminallovens § 93 om menneskehandel. Hvis det helt undtagelsesvis skulle forekomme, at en person på utilbørlig måde og med henblik på udnyttelse afholder nogen fra at opgive sit erhverv som prostitueret, uden at den pågældende har rekrutteret, transporteret, overført, huset eller efterfølgende modtaget den prostituerede (eller medvirket hertil, jf. kriminallovens § 13), vil det pågældende forhold stadig være strafbart, enten efter det foreslåede § 83, stk. 1, om at drive virksomhed med andres prostitution eller efter det foreslåede § 83, stk. 2, 1. pkt., om udnyttelse i øvrigt af en andens erhvervsmæssige prostitution.

Den gældende § 83, stk. 2, om tilskyndelse til, at en person under 21 år søger erhverv ved prostitution mv., videreføres ikke.

Med hensyn til bestemmelsens 1. led – tilskyndelse eller bistand til en person under 21 år til at søge erhverv ved prostitution – vil tilskyndelse eller bistand til en person under 18 år til prostitution fremover være omfattet af den foreslåede § 81, stk. 2, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde. Sådan tilskyndelse eller bistand til en 18-20-årig vil derimod fremover ikke være kriminaliseret, hvis der ikke er tale om at drive virksomhed med andres prostitution (forslaget til § 83, stk. 1), udnyttelse i øvrigt af en andens erhvervsmæssige prostitution eller mellemmandsvirksomhed ved prostitution (forslaget til § 83, stk. 2) eller utilbørlig påvirkning (forslaget til § 83, stk. 4). Forslaget indebærer dermed, at der fremover vil gælde samme regler for 18-20-årige som for personer over 21 år.

Med hensyn til bestemmelsens 2. led – medvirken til befordring ud af Grønland af en person under 21 år med henblik på prostitution – er sådan medvirken til befordring af en person under 18 år allerede efter gældende ret omfattet af kriminallovens § 93, stk. 2, om menneskehandel af en person under 18 år. Sådan medvirken til befordring af en 18-20-årig vil derimod fremover være ikke kunne medføre foranstaltninger, hvis der ikke er tale om utilbørlig påvirkning (jf. § 93, stk. 1, om menneskehandel). Forslaget indebærer dermed, at der fremover vil gælde samme regler for 18-20-årige som for personer over 21 år.

Bestemmelsens 3. led – medvirken til befordring ud af Grønland med henblik på prostitution af en person, som er uvidende om formålet – er absorberet af kriminallovens § 93

om menneskehandel og har dermed allerede efter gældende ret intet anvendelsesområde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 8.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16

I medfør af kriminallovens § 84, stk. 1, dømmes for blufærdighedskrænkelser den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller forårsager offentlig forargelse.

Der foreslås en forenkling og sproglig modernisering af bestemmelsen, således at "uterligt forhold" ændres til "uansætteligt forhold", og at "eller giver offentlig forargelse" udgår i bestemmelsens stk. 1. Der er ikke hermed tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens gerningsindhold.

Det bemærkes i øvrigt, at forslaget om at udvide voldtægtsbestemmelsen i kriminallovens § 77 til også at omfatte at skaffe sig samleje eller andet seksuelt forhold med en person, der befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (jf. lovforslagets § 1, nr. 5), indebærer, at sådanne forhold ikke længere vil være omfattet af § 84, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 17

Kriminallovens § 85 om børnepornografi kriminaliserer en række handlinger forbundet med udbredelse mv. af utugtige fotografier mv. af personer under 18 år.

Der foreslås en sproglig modernisering, således at "utugtige" ændres til "pornografiske" i § 85, stk. 1, 2 og 4. Der er ikke tilsigtet nogen ændring af bestemmelsernes gerningsindhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 10.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 18

Kriminallovens § 85, stk. 2, kriminaliserer den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med utugtige fotografier, film eller andre utugtige visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år.

Det foreslås, at bestemmelsen udvides til også at omfatte tilfælde, hvor en person gennem internettet eller lignende system til spredning af information gør sig bekendt med børnepornografisk materiale mv., selv om der ikke sker lagring af materialet, og selv om der ikke skal betales vederlag for at få adgang til materialet.

Den foreslåede ændring omfatter tilfælde, hvor sådant materiale findes på internettet eller "et lignende system til spredning af information". Det er med denne tilføjelse tilsigtet at "fremtidssikre" bestemmelsen i forhold til den teknologiske udvikling. Det vil således ikke være afgørende for anvendelsen af den foreslåede tilføjelse i § 85, stk. 2, at den ulovlige udbredelse af tekst-, lyd- eller billedmateriale mv. sker ved hjælp af den teknologi, der ligger til grund for nutidens internet. Der skal imidlertid være tale om en udbredelse af samme karakter som den, der i dag sker gennem internettet.

Det er ikke en betingelse for at anvende den foreslåede tilføjelse, at materialet er alment tilgængeligt via internettet mv. Tilføjjelsen omfatter også materiale, som kun er tilgængeligt for en mindre, afgrænset kreds af personer. Det afgørende er, at de pågældende personer skaffer sig adgang til materialet via internettet mv.

Bestemmelsen omfatter alene forsætlige forhold, og den foreslåede ændring vil således f.eks. ikke omfatte tilfælde, hvor en person tilfældigt kommer ind på en hjemmeside med børnepornografisk materiale, som den pågældende herefter straks forlader.

Domfældelse for at have skaffet sig adgang til børnepornografisk materiale mv. via internettet (uden at der er sket lagring eller er betalt herfor) vil i overensstemmelse med almindelige regler forudsætte, at det i den enkelte sag kan godtgøres, at det på det tidspunkt, hvor den pågældende person besøgte en given hjemmeside, var en hjemmeside med børnepornografisk materiale.

Der henvises i øvrigt til pkt. 10.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 19

Det foreslås at nyaffatte kriminallovens § 85, stk. 3, om undtagelse fra forbuddet i § 85, stk. 1 og 2, mod besiddelse af pornografiske billeder af børn, der er fyldt 15 år og har givet sit samtykke til besiddelsen.

Med den foreslåede formulering angives, at undtagelsen omfatter det samme som forbuddet i stk. 1 og 2, dvs. pornografiske fotografier, film eller lignende. Undtagelsen omfatter dog fortsat ikke pornografiske visuelle gengivelser af en ikke-eksisterende person under 18 år.

Med udtrykket "pornografiske" sigtes bl.a. til fotografier, film eller lignende, der viser et barn, der deltager i seksuelt forhold, eller et barn, over for hvem der i øvrigt i forbindelse med optagelsen må antages at være foretaget en groft krænkende handling, f.eks. ved at anvende barnet som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. Almindelige billeder af nøgne børn, eksempelvis under leg på stranden, falder uden for området af den foreslåede bestemmelse.

Endvidere angives med den foreslåede formulering, at undtagelsen kun gælder, når den pågældende samtykker i besiddelsen. Heri ligger bl.a., at et samtykke til besiddelse til enhver tid kan tilbagekaldes med den virkning, at fortsat besiddelse vil være omfattet af forbuddet i kriminallovens § 85, stk. 2.

Da der kræves forsæt, vil kriminalretligt ansvar for besiddelse efter en tilbagekaldelse af et tidligere givet samtykke forudsætte, at gerningsmanden har forsæt med hensyn til, at samtykket er tilbagekaldt. Selv om et samtykke principielt vil kunne tilbagekaldes stiltiende, vil der af bevismæssige grunde formentlig i praksis kun blive tale om domfældelse, hvis samtykket udtrykkeligt er tilbagekaldt. Dette gælder også i forbindelse med afslutning af et kæresteforhold, herunder en samlivsophævelse, hvor kriminalretligt ansvar for fortsat besiddelse af pornografiske fotografier eller film eksempelvis af en ekskæreste, som på optagelsestidspunktet var mellem 15 år og 18 år og dengang gav samtykke til besiddelse, derfor i praksis vil forudsætte, at ekskæresten udtrykkeligt har bedt den pågældende om at destruere de pågældende fotografier eller film.

Der henvises i øvrigt til pkt. 10.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 20

Kriminallovens § 85, stk. 4, kriminaliserer den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet. Bestemmelsen finder alene anvendelse, såfremt gerningsmanden har forsæt i forhold til, at forurettede er under 18 år.

Det foreslås at kriminalisere uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 10.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 21

Kriminallovens § 93, stk. 1, kriminaliserer en række handlinger som menneskehandel, herunder rekruttering, transport mv., med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Det samme gælder efter § 93, stk. 2, rekruttering, transport mv. af en person under 18 år med henblik på udnyttelse af den pågældende ved bl.a. kønslig usædelighed.

Der foreslås en sproglig modernisering, således at "kønslig usædelighed" ændres til "prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden". Med "prostitution" menes seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling. "Optagelse af pornografiske fotografier eller film" skal forstås i overensstemmelse med § 85, stk. 4, om optagelse af pornografiske fotografier, film el.lign. af en person under 18 år, uanset at "el.lign." ikke foreslås medtaget i § 93. "Forestilling med pornografisk optræden" skal forstås på samme måde som det tilsvarende udtryk i den foreslåede § 82 om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden og overværelse heraf.

Parallelt med, hvad der er anført i bemærkningerne til den foreslåede § 83, stk. 1, om udnyttelse af andres prostitution (lovforslagets § 1, nr. 15), følger det af den beskyttelsesinteresse, som bestemmelsen om menneskehandel skal tjene – nemlig at beskytte potentielle ofre for menneskehandel – at en person, der udnyttes til prostitution, som udgangspunkt ikke bør dømmes for medvirken til menneskehandel i anledning af sin bistand til driften af den pågældende prostitutionsvirksomhed, eksempelvis i form af pasning af telefoner eller reception, indkøb, madlavning, rengøring osv. Kun

hvis den prostituerede har spillet en mere direkte rolle i forbindelse med rekruttering, transport, overførsel, husning eller modtagelse af en person under omstændigheder som nævnt i bestemmelsen, bør straf for medvirken kunne komme på tale.

Der henvises i øvrigt til pkt. 11.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

I medfør af den grønlandske retsplejelovs § 333, stk. 1, kan retten i en række sager om overtrædelse af kriminalloven beskikke en bisidder for den forurettede efter begæring. Bestemmelsen nævner ikke kriminallovens § 93 om menneskehandel.

Det foreslås at udvide bestemmelsen, således at det også i sager om overtrædelse af kriminallovens § 93 om menneskehandel bliver muligt at beskikke en bisidder for den forurettede, hvis den pågældende begærer det. Hvis der er tale om en mindre alvorlig sag, eller bisidderbistand må anses for åbenbart unødvendig, kan retten afslå en begæring om bisidderbeskikkelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 12.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 2019.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I kriminallov for Grønland, lov nr. 306 af 30. april 2008, som ændret ved § 1 i lov nr. 735 af 25. juni 2014, § 4 i lov nr. 103 af 3. februar 2016 og § 2 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »samleje eller anden kønslig omgang med« til: »samleje med eller andet seksuelt forhold til«.

2. I § 74 indsættes som 2. pkt.:

»For så vidt angår samleje med eller andet seksuelt forhold til en slægtning i nedstigende linje sidestilles adoptionsforhold med biologisk slægtskab.«

3. I § 77, stk. 1, nr. 1, ændres »anden kønslig omgang eller« til: »andet seksuelt forhold«.

4. I § 77, stk. 1, nr. 2, udgår »uden for ægteskab«, efter »tilstand« indsættes: »eller situation«, og »handlingen.« ændres til: »handlingen, eller«.

5. I § 77, stk. 1, indsættes som nr. 3:

»3) har samleje med eller andet seksuelt forhold til et barn under 12 år.«

6. I § 77, stk. 2, ændres »anden kønslig omgang« til: »andet seksuelt forhold«.

7. I § 78, stk. 1, ændres »kønslig udnyttelse« til: »seksuel udnyttelse«, og »samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med den pågældende.« ændres til: »samleje med eller andet seksuelt forhold til den pågældende.«

8. I § 78, stk. 2, ændres »tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab.« til: »arbejds-mæssige, økonomiske eller behandlings- eller plejemæssige afhængighed skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold.«

9. § 78, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Endvidere dømmes den, der

1) som ansat ved kriminalforsorgen har samleje med eller andet seksuelt forhold til en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, og som er undergivet den pågældendes myndighed,

2) som ansat ved politiet har samleje med eller andet seksuelt forhold til en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt, eller

§ 74. For blodskam dømmes den, der har samleje eller anden kønslig omgang med en slægtning i nedstigende linje eller med sin broder eller søster.

§ 77. For voldtægt dømmes den, som

1) ved vold eller trussel om vold tiltvinger sig samleje eller anden kønslig omgang eller

2) uden for ægteskab skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. Det samme gælder den, der, uden at forholdet falder ind under stk. 1, skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang ved ulovlig tvang, jf. § 91.

§ 78. For kønslig udnyttelse dømmes den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med den pågældende.

Stk. 2. Det samme gælder den, som ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab.

Stk. 3. Endvidere dømmes den, der som ansat eller tilsynsførende ved børne- og ungdomshjem, hospital for sindslidende eller lignende institution har samleje eller anden kønslig omgang med nogen, der er optaget på institutionen.

§ 79. For kønsligt forhold til børn dømmes den, som har samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år, når gerningsmanden kendte barnets alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 80. For forførelse dømmes den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Stk. 2. Det samme gælder den, som har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, der er gerningsmandens adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 81. For kønsligt forhold til en ung person mod betaling dømmes den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 82. Bestemmelserne i §§ 77-81 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn.

§ 83. For rufferi dømmes den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det eller
- 3) holder bordel.

3) som ansat ved eller tilsynsførende med døgninstitution eller opholdssted for børn og unge, psykiatrisk afdeling, døgninstitution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution har samleje med eller andet seksuelt forhold til nogen, der er optaget i institutionen.«

10. I §§ 79 og 81 ændres »kønsligt forhold« til: »seksuelt forhold«.

11. I § 79 ændres »uagtsomt« til: »uagtsomt, medmindre forholdet er omfattet af § 77, stk. 1, nr. 3«.

12. I § 80, stk. 2, udgår »adoptivbarn,«.

13. I § 81 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ligeledes dømmes den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med eller andet seksuelt forhold til en kunde, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.«

14. § 82 affattes således:

»**§ 82.** For udnyttelse af en ung person dømmes den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Stk. 2. Ligeledes dømmes den, der som tilskuer overværer en forestilling som nævnt i stk. 1 med deltagelse af en person under 18 år.«

»**§ 83.** For rufferi dømmes den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Stk. 2. Det samme gælder den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, eller som fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt for-

Stk. 2. Det samme gælder den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, og den, der medvirker til en persons udrejse fra Grønland, for at denne andetsteds skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, når den udrejste person er under 21 år eller uvidende om formålet.

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed.

Stk. 4. Det samme gælder den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervsmæssig utugt.

§ 84. For blufærdighedskrænkelser dømmes den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller forårsager offentlig forargelse.

Stk. 2. ---

§ 85. For børnepornografi dømmes den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år.

Stk. 2. Det samme gælder den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af utugtige billeder af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende har givet sit samtykke til besiddelsen.

Stk. 4. Endvidere dømmes den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forset til at sælge eller på anden måde udbrede materialet.

§ 93. For menneskehandel dømmes den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt

- 1) ulovlig tvang efter § 91,
- 2) frihedsberøvelse efter § 92, 1. pkt.,
- 3) trusler efter § 98,
- 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller
- 5) anden utilbørlig fremgangsmåde med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Stk. 2. Det samme gælder den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer

- 1) rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år eller
- 2) yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den for-

hold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand.

Stk. 3. Endvidere dømmes den, der udlejer værelse i hotel til brug for, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Stk. 4. Ligeledes dømmes den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller ved anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde.«

16. I § 84, *stk. 1*, ændres »uterligt forhold« til: »uanstændigt forhold«, og »eller forårsager offentlig forargelse« udgår.

17. I § 85, *stk. 1, 2 og 4*, ændres »utugtige« til: »pornografiske«.

18. I § 85, *stk. 2*, indsættes efter »vederlag«: »eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information«.

19. § 85, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film el. lign. af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.«

20. I § 85, *stk. 4*, indsættes efter »materialet«: », når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.«

21. I § 93, *stk. 1, nr. 5*, og *stk. 2*, ændres »kønslig usædelighed« til: »prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden«.

urettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

§ 2

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, foretages følgende ændring:

§ 333. I sager om overtrædelse af kriminallovens § 37 med hensyn til vold eller trussel herom eller §§ 74 og 77-81, § 84, stk. 1, § 86, stk. 1, jf. § 12, §§ 88 og 89, § 90, stk. 3, §§ 91, 92 og 112 beskikker retten efter anmodning fra den forurettede en bisidder til at støtte og vejlede den forurettede, medmindre lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter eller bisidderbistand må anses for åbenbart unødvendig. Er den forurettede under 15, år har den forurettede krav på beskikkelse af bisidder, hvis sagen vedrører en overtrædelse af kriminallovens §§ 74 og 77-81.

Stk. 2. ---

1. I § 333, *stk. 1*, ændres »§§ 91, 92« til: »§§ 91-93«.